

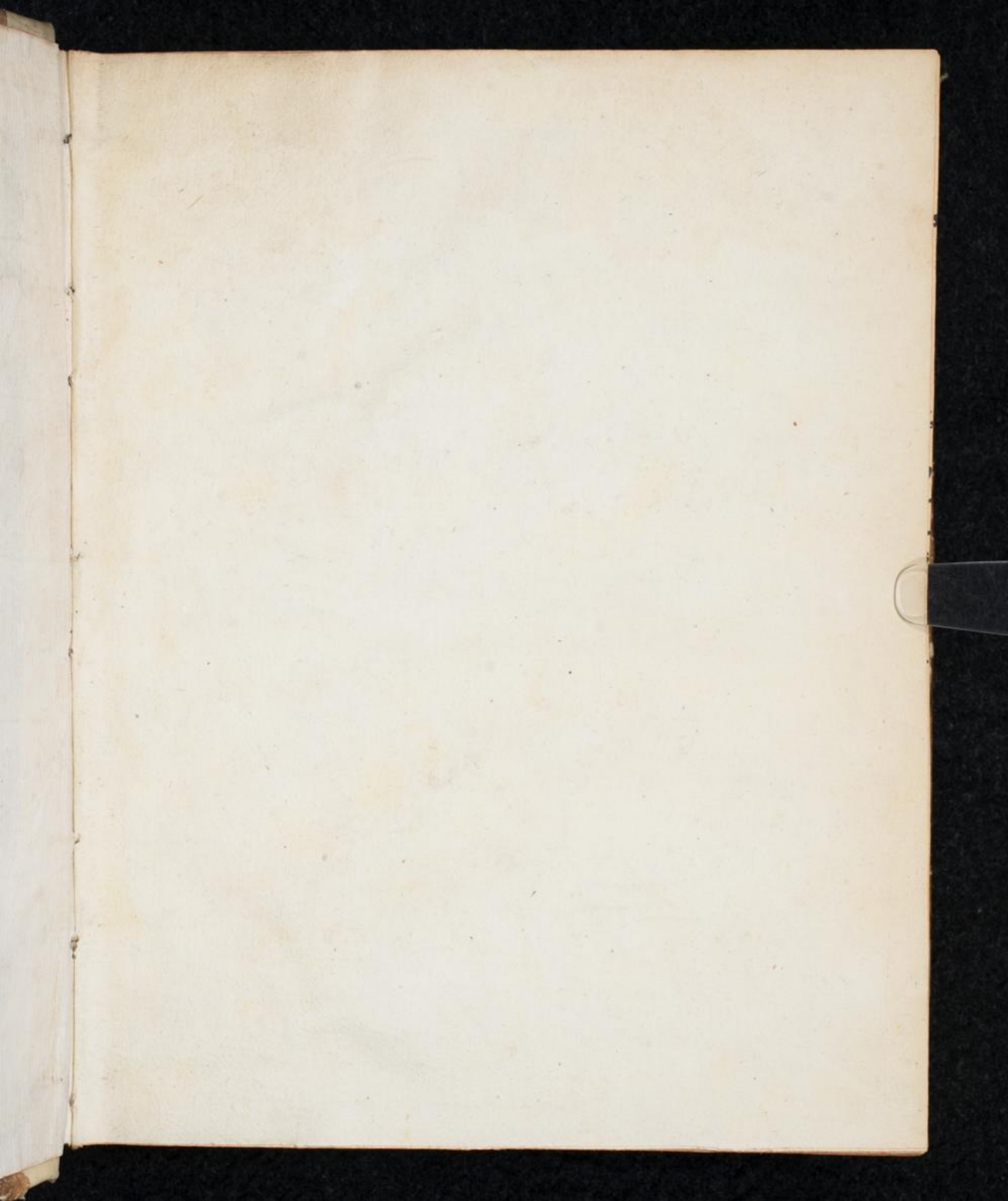
21
DISSERT 53: 116

Nicht ausleihen

ULB Düsseldorf



+4165 612 01



1/2
2/3
3/4
4/5
i
i
i
s/6
6/

Dissertationum Vol. 3^{is}.

- 1/ P. A. Ulrich, sub pras., F. S. Schrödt., de causis feudi amittendi.
- 2/ Ejusd. sub pras. J. W. Ebenhöck de feudo: objecto &.
- 3/ J. C. Erbermann, de feudis imp. rom. germanici.
- 4/ Manifeste eines uns von unsersan in E. Rüstl. zu Eölu Maximilian Augustus zu geneffung ihrer in Anno 1704 Eölu. - Günstigkeit mit ... Herrschaft auf ynnalten Wohl feingestanden zusammen in te adun nur prohibition anzulagen ynn nützigt worden. 1653
- 5/ G. Moll de feudo sub clausula: pro te et heredibus tuis.
- 6/ C. Thomasi de feudis oblati

[Faint, illegible handwriting in cursive script, likely bleed-through from the reverse side of the page.]

J
C
R
L
In
ler
fri
A
D
U
T
FR

1. 2

JURISPRUDENTIÆ FEUDALIS
DISSERTATIO ULTIMA
CAUSAS FEUDI AMITTENDI
JUDICIUM, ET PROCESSUM FEU-
DALEM EXPONENS,

SUBJUNCTIS EX UNIVERSO JURE COROLLARIIS:
QUAM ADJUVANTE DIVINA GRATIA
SUB RECTORATU

REVERENDISSIMI, PERILLUSTRIS ac PER QUAM GRATIOSI DOMINI

D. JOANNIS VITI L. B. à WÜRZBURG,

Imperialis Ecclesiæ Bambergensis & Cathedralis Herbipo-
lensis respectivè **DECANI**, & **CANONICI CAPITULARIS**, Eque-
stris Ecclesiæ Comburgensis **PRÆPOSITI**, Eminentissimi Principis Electoris
Moguntini & Episcopi Bambergensis, nec non Reverendissimi & Celsissimi
Episcopi Principis Herbipolensis **CONSILIARII INTIMI**,
Universitatis **RECTORIS MAGNIFICI**

**ANNUENTE INCLYTA FACULTATE JURIDICA
IN CELEBERRIMA FRANCIÆ ORIENTALIS
UNIVERSITATE**

SUB PRÆSIDIO

Nobilis, Clarissimi, & Consultissimi Viri ac Domini,

D. PHILIPPI ADAMI ULRICH,

U. J. Doctoris, Codicis Professoris publici & Ordinarii, Facultat.
Jurid. Senior. & p. r. Decani, Reverendissimi & Celsissimi Principis
Episcopi Herbipol. Consiliarii.

*TRIBUS EXAMINIBUS RITE TENTATUS ET APPROBATUS
PRO CONSEQUENDA IN UTROQUE JURE LICENTIA*

Publicæ Disputationi subjecti

FRANCISCUS SEBALDUS SCHRODT, Herbip.

J. U. Candid. Author & Respondens.

IN CONSUETO AUDITORIO JURIDICO

Anno MDCCXXVII, die 14^{to} Mensis Septembr. horis autē 5 post meridiem consuetis.

Herbipoli, Typis Marci Antonii Engmann, Universitatis Typographi.

JURISPRUDENTIAE FEUDALIS
DISSERTATIO ULTIMA

CAUSAS FEUDI AMITTENDI
JUDICIUM ET PROCESSUM FEU-
DALEM EXPOSUIT

SCRIPTIS ET REVISIONE JURISCONSULTI
GRAM ADIUVANTE DIVINA GRATIA
SUI RECTORIS

EDITIONEM REVISIONEM REVISIONEM REVISIONEM
D. JOHANNIS VITTEB. & WIRTSBURG.

Imperialis Aulicis Advocatis & Consiliis
Imperialis Aulicis Advocatis & Consiliis
Imperialis Aulicis Advocatis & Consiliis

Imperialis Aulicis Advocatis & Consiliis
Imperialis Aulicis Advocatis & Consiliis
Imperialis Aulicis Advocatis & Consiliis

Imperialis Aulicis Advocatis & Consiliis
Imperialis Aulicis Advocatis & Consiliis
Imperialis Aulicis Advocatis & Consiliis

Imperialis Aulicis Advocatis & Consiliis
Imperialis Aulicis Advocatis & Consiliis
Imperialis Aulicis Advocatis & Consiliis

Imperialis Aulicis Advocatis & Consiliis
Imperialis Aulicis Advocatis & Consiliis
Imperialis Aulicis Advocatis & Consiliis

Imperialis Aulicis Advocatis & Consiliis
Imperialis Aulicis Advocatis & Consiliis
Imperialis Aulicis Advocatis & Consiliis

Imperialis Aulicis Advocatis & Consiliis
Imperialis Aulicis Advocatis & Consiliis
Imperialis Aulicis Advocatis & Consiliis

REVERENDISSIMO

ET

CELSISSIMO

S. R. I. PRINCIPI

AC DOMINO,

DOMINO

CHRISTOPHORO

FRANCISCO,

DEI GRATIA EPISCOPO

HERBIPOLENSI,

ET

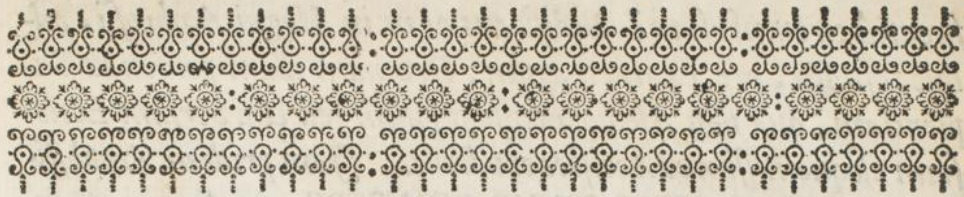
FRANCIÆ ORIENTALIS

DUCI, &c.

DOMINO, DOMINO

CLEMENTISSIMO.

REVERENDISSIMO
ET
GELISSIMO
S. R. I. PRINCIPIS
AC DOMINO,
DOMINO
CHRISTOPHORO
FRANCISCO,
DEI GRATIA EPISCOPO
HERBIPOLENSI,
ET
FRANCIE ORIENTALIS
DUCI &c
DOMINO, DOMINO
CLEMENTISSIMO



REVERENDISSIME
ET
CELSISSIME
PRINCEPS,
DOMINE, DOMINE
CLEMENTISSIME.



*P*rimus, quem sub exordium Gloriosissimi Regimi-
nis TUI, cudi fecisti, Nummus aureus, No-
bile Principalis Sapientiae & Clementiae TUAE
Symbolum exhibet, melleum nimirum Apum
exercitum, ad praevoli Regis nutum, leni ala-
rum plausu Alveari appropierantem. Quid enim mitis ille si-
ne aculeo Dux, quid dulcis in pectore Ducis, officina mellis lo-
quuntur apertius, quam excelsum CLEMENTISSIMI PRIN-
CIPIS animum, suavissimam in subjectam sibi Franconiam Bene-
ficientiam

ficentiâ circumfusum? Nidificans olim in Magni Ambrosii, ad-
huc infantis, ore, examen apum, Divinam illam portendit Sa-
pientiam, quâ non Mediolanensem solum sed Universam Eccle-
siam eloquentissimus Antistes erudit. Jam pridem Amplissi-
ma mens TUA, CELSISSIME PRINCEPS, in Alveare tran-
sist, in quo omnem Sacrae politiorisque Sapientiae thesaurum,
& quidquid ad Florentissimi Ducalis Episcopatus felicitatem
magna illa Regendi ars vel invenire vel dictare potest, longo
usu, infatigabili dexteritate non tam reconditum circumfers,
quàm ad subditorum Tuorum delicias, libandum propinas.
Toties profectò distillant labia Tua myrrham primam, aut fa-
vum mellis, quoties in salutem Patriæ aut agis, aut loqueris,
nec suum jam Italis Ambrosium, aut Bizantinis Chrysostomum
invidet Franconia, quando Utriusque sublimes dotes & meri-
ta, in CHRISTOPHORO FRANCISCO, &
Præsule & Duce letabunda veneratur. Hunc autem melli-
fluam Clementiae Sapientiaeque apparatus, non ut argumeto-
sa Apis, Tuus Tibi solum labor & industria conquirit, sed Illu-
strissima, ex qua gloriosè descendisti Stirps, cum Hutteniano
Sanguine infudit. Est enim hac Antiquissima Familiae prae-
rogativa & gloria, quod Principem dederit Imperio, Antisti-
tem Ecclesiae, qui alius nasci non potuit, nisi Clementissimus
& Sapientissimus. Quod si enim REVERENDISSIMAE CEL-
SITUDINIS TUÆ Genealogicas Tabulas in proximis Gradi-
bus vel celeri oculo percurro, sex omnino & viginti Eminen-
tissimos, Reverendissimos & Celsissimos, Archi-Episcopos,
Electores, Episcopos, Magnos Ordinis Teutonici Magistros &
Principes Progenitoribus Tuis & Agnatis aut Consanguineis à
Paternae

Paternæ Maternæque Lineæ Familiis REVERENDISSIMÆ
CELSITUDINI TUÆ Affines & Agnatos suspicio, qui sacram
Tibi hereditario penè titulo transcripserunt Majestatem, sum-
misque Infulis Pedisque Pontificiis implexam Pastoralem Leni-
tatem infuderunt. Quodsi verò præteritorum temporum res
gestas, & celebriores Imperii Romano-Germanici Aulas & E-
ruditorum insuper Lyræa perlustro, Nativis splendoribus suis
conspicui in oculos incurrunt, Ebrenci, Rudolphi, Friderici,
Ludovici, Froemini, Luca, Huldrici, complurésque alii Hut-
teniani Nominis stemmatisque Heroës Inclyti, quos intimo-
rum conciliorum ac Provinciarum Præsides, Primos maximo-
rum Electorum ac Principum in rebus arduis pertractandis Mi-
nistros, editis quoque & Posteritati relictis omnigenæ eruditio-
nis documentis Scriptores Illustres & Lectissimos, Viva quon-
dam Scientiarum Nobiliorumque artium domicilia, Sapientiæ
Sua non stillas aliquas, sed fontes integros in CELSISSIMUM
Nepotem suum transfudisse admiramur. Quodsi proinde
REVERENDISSIMÆ CELSITUDINIS TUÆ Imaginem,
inter Majorum, Agnatorum, Progenitorumque Tuorum vul-
tus, ceu inter minora, pariave sidera, solis Pælion colloca-
tam liceret cernere, hanc unam epigraphen subscriberem:
Divisa per omnes, in Te cuncta capis, & quæ divisa beatos
efficiunt, collecta tenes. Quapropter mirum non est, si CEL-
SISSIMUM CLEMENTISSIMUMQUE, ausim addere,
Mellifluum Ducem, examen apum denso, sed submississi-
mo ad obsequia agmine insequens, lemma, quod Modestissi-
ma Magnanimitas Tua Nummo ac Api Symbolicæ subscripsit:
Gregis amor Ducem fecit, paucis mutatis, affectu devo-
tissimo

*tissimo apponat: Ducis amor, Gregem trahit. Trahit
sanè ad perennem cultum venerationemque Tuam, trahit ad
Nutus Clementissimæque imperia Tua; trahit ad tentandam,
quantum par est, Virtutis & Sapientia imitationem. Stipato
huic devotissimorum subditorum agmini, me quantumvis in-
fimum minimûmque adjungo, nec sine prædâ & munere flo-
rido, quod ex fecundissimo Jurisprudentia viridario collegi.
Hoc pedibus advolvo Tuis REVERENDISSIMÆ & CELSISSI-
MÆ PRINCEPS, & si mel non est, quod in Aris & hostiis
suis severa in Lege veteri Majestas Numinis aversabatur,
Ceram tamen aut cereum Principalis Clementia Tuæ solio sub-
sterno. Ardet hic humillimo affectu: ut luceat, suo Clemen-
tissimo Patrocinio annutuque efficiet: Lucebit autem ardebit-
que perpetui subjectissimique affectûs ignibus, cum vitâ fortu-
nisque suis in Clementissimi Principis obsequiis consumendus.
Quod profunde in terram inclinatus, cum ardentissimâ Lon-
gævæ incolumitatis felicitatisque appreciatione, contestans,
sum*

REVERENDISSIMÆ CELSITUDINIS TUÆ

Servorum infimus, devotissimus &
obsequentissimus

FRANCISCUS SEBALDUS SCHRODT,
J. U. Cand.



ARTICULUS XIX.
*Ex quibus Causis feudum
 Resolvatur.*

S U M M A R I A.

1. Connexio.
2. De jure antiquo feuda pro libitu potuerunt adimi.
3. Causa feudi amittendi quotuplices.
4. Amittitur morte Vasalli & successorum.
5. Rei interitu totali.
6. Refutatione.
7. Resolvuntur objectiones.
8. Ad refutationem feudi descendentium & agnatorum consensus non requiritur.
9. Tam Domino quàm descendentibus feudum potest refutari.
10. Quid si remotiori agnato refutetur?
11. Extraneis feudum refutari non potest.
12. Effectus refutationis.
13. Amittitur susceptione clericatus.
14. Utrum Equites Ordinis Teutonici feudorum capaces sint?
15. Amittitur ob defectum corporis.
16. Finitur etiam lapsu temporis.
17. Præscriptione.
18. Evictione.
19. Cessione & publicatione bonorum.
20. Amplificantur dicta de publicatione bonorum.
21. Feudum publicatione bonorum amissum an fisco cedat?
22. An ob supervenientiam liberorum feudum revocari possit?
23. Etymologia felonie.
24. Definitio & divisio felonie.
25. Directe in Dominum committit

A

mittit

Trabit
 trabit ad
 tandam,
 Stipato
 in vis in-
 nere flo-
 o collegi.
 ELSISSI-
 & hostiis
 abatur,
 lio sub-
 lemen-
 r debit-
 fortu-
 mendus.
 à Lon-
 stans,

E

mus &

CHRODT,

mittit Vasallus feloniam ac propterea feudum perdit si ei
 impias manus inferat. 26. Limitantur dicta de impiâ ma-
 nuum illatione. 27. Si injuriâ verbali Dominum afficiat.
 28. Si in Domini perniciem cum inimicis ejus amicitias
 contrahat. 29. Si Dominum de crimine capitali accuset.
 30. Limitantur dicta de Vasallo accusatore. 31. Si Domino
 per delationem grave damnum inferat. 32. Si contra Do-
 minum testimonium dicat. 33. Si actione famosâ Domi-
 num conveniat. 34. Si secreta Domini dolosè revelet. 35.
 Si Domino justitiam facere recuset. 36. Indirectè in Do-
 minum committit Vasallus feloniam si eum cucurbitet. 37.
 Si pudicitiam uxoris Domini expugnare conetur. 38. An
 eadem procedant in uxore illegitimâ? 39. An ad sponsam
 sint extendenda? 40. Quid si cum concubinâ Domini pecca-
 verit? 41. Respondetur ad contraria. 42. Vasallus cum
 viduâ Domini concumbens non perdit feudum. 43. Secus
 si cum filiâ ejus, vel nuru, aut nepte ex filio concumbat.
 44. Quid in sorore Domini obtineat? 45. Resolvitur ob-
 jectio. 46. An conatus & turpis lusus in personis hisce
 vindicetur. 47. Ignorantia Vasalli aut consensus Domini
 excusat à privatione feudi. 48. Occasione rerum delinquit
 Vasallus, si feudum dolosè alienet. 49. Resolvuntur ob-
 jectioes. 50. Ad hoc, ut alienatio privationem feudi in-
 ducat, requiritur, ut Vasallus sciens feudum esse illud a-
 lienaverit. 51. Dubitanti non officit alienatio. 52. Clau-
 sula salutares alienationi adjecta pœnam evitari faciunt.
 53. An requiratur ut actualis feudi traditio contractum a-
 lienationis sit secuta. 54. Ut Dominus declaret se feudum
 habere pro commissio requiritur. 55. Si Dominus, antequam
 animum suum declaravit, mortuus sit, possintne heredes
 ejus feudum revocare. 56. Pœna emptoris & notariis
 instru-

instrumentum alienationis conficientis. 57. Ob deteriora-
 tionem quoque feudum amittitur. 58. Item si Vasallus feu-
 dum aut ejus qualitatem inficietur. 59. An si feudi in-
 strumentum abneget? 60. Invasio castri ad Dominum per-
 tinentis privationem feudi inducit. 61. Culpa in extra-
 neum commissa prima species est parricidium. 62. Quidsi
 Vasallus fratrem Domini occidat. 63. Quidsi sibi ipsi vio-
 lentas manus inferat. 64. 2da species est traditio convasalli.
 65. 3tia, Crimen lesa Majestatis. 66. 4ta Incestus. 67. Ex
 culpa omissionis Vasallus perdit feudum, si periculum Domino
 imminens cum posset non manifestaverit. 68. Si Dominum
 carcere detentum non liberaverit. 69. Si Dominum inopem
 alere recusaverit. 70. Si Dominum in praelio campestri dese-
 ruerit. 71. An excusetur si iterum redeat? 72. Quidsi plures
 feudum commune habeant & unus eorum Dominum in praelio
 deserat. 73. Recensentur casus, quibus Vasallo integrum est
 Dominum in acie deserere. 74. Quidsi substitutus fugerit.
 75. Si Vasallus investituram intra tempus legitimum non pe-
 tierit. 76. Si requisitus servitia non prestiterit. 77. An
 culpa unius alteri noceat. 78. Ad amissionem feudi requi-
 ritur sententia. 79. Dominus auctoritate propria feudum
 occupare non potest. 80. Ad quem feudum amissum devolva-
 tur? 81. Feudum antiquum non remanet apud Dominum in
 perpetuum. 82. Nonnunquam feudum statim ad proximos
 agnatos devolvitur, etsi feloniam in Dominum fuerit com-
 missa. 83. Felonia in vitiis agnatis remitti potest. 84. Ex
 quibus causis Dominium Directum amittatur. 85. Cuiam
 amissum applicetur.

Connexio.



1.

Discussis feudi constituendi & acquirendi modis, cognitisque effectibus ex feudo legitime constituto & acquisito resultantibus, ad inquirendas causas, propter quas feudum iterum amittitur, & finitur, ordine deducti sumus.

Quidam
jure antiquo
obtinuerit.

2. Ubi prænotandum, jure feudorum antiquissimo pro libitu & arbitrio Domini Vasallis etiam non delinquentibus feuda adimi potuisse *l. f. 1. §. 1.* donec introductâ primùm firmitate annuâ, eâque postea usque ad vitam fidelis productâ, paulatim eò peruentum fuerit, ut ad filios quoque feudum deveniret. *l. f. 1. §. 1. Vers. postea verò.* quod Conradus ad petitionem suorum fidelium ad nepotes ex filio produxit. *l. f. 1. §. 2.* tandem jure novissimo hoc ita ampliatur est, ut descendentes masculi in infinitum succedant *l. f. 1. §. 4.* nec feudo sine causâ privari possint *l. f. 21.*

Causa a-
missionis
quotuplices.

3. Causæ illæ, propter quas feudum amittitur, licet teste Oberto de Orto *2. f. 23.* tam multiplices sint, ac variæ, ut certâ aliquâ regulâ, & definitione rotundâ comprehendendi non possint, adhæc duo summa genera reduci possunt, quod nempe feudum amittatur vel ob culpam Vasalli, vel citra ejus culpam.

Amittitur
morte Vasal-
li, si hæc sit
natura feu-
di, vel non
adsint suc-
cessores feu-
dales.

4. Amissio sine culpâ Vasalli variis modis contingit, & primò quidem morte Vasalli tam civili quam naturali. *arg. l. penult. Cod. de Usufructu.* non tamen generaliter & indistinctè, sed certis duntaxat casibus, veluti si hæc sit feudorum natura, ut ad hæredes non transeant, qualia sunt feudum Cameræ, Cavenæ, Soldatæ, Habitationis &c. vel si Vasallus non relictis successoribus feudalibus, aut Coinvestitis mortuus sit. *l. f. 5. in pr. Vers. rursus. & l. f. 13. Vers. etsi clientulus.* Iterum de feud. Imper. Cap. 24. n. 2. non enim existentibus in primâ investiturâ ad successionem vocatis necessariò feudum revertitur ad Dominum, qui liberam de feudo hoc speciem allodii habente disponendi, illudque cuicumque voluerit conferendi facultatem consequitur *arg. l. 21. Cod.*

Mandati

Mandati Gail. lib. 2. observ. 148. n. 2. & 3. Rittersh. lib. 2. Cap. 6. quest. 4. Curt. Sen. Conf. 47. n. 12. incip. super controvers. Rosenthal Cap. 7. Conclus. 24. n. 19. & seqq. Ludwel. Synop. J. F. Cap. 18. pag. 473.

5. Secundò amittitur, sive potiùs finitur feudum sine culpâ Vasalli, si res in feudum concessa totaliter interierit. *Rei interitu totali.*
arg. L. 15. §. 2. ff. Locati. feudum enim est jus in corpore, quo sublato & ipsum tolli necesse est. *arg. pr. Inst. de Usufr. & L. 1. Cod. de Jure Emphyteut.*

Dixi si totaliter interierit. nam licet ædes feudales colabantur, vel incendio consumantur, feudum nihilominus in ipso fundo subsistit. Henric. Bocer. *tract. de mod. amitt. feud. absque culpâ n. 47. & seq.* ac per hoc differt ab ipso usu-fructu, qui rei superficiem potiùs, quàm ipsam rem sive fundum concernit, feudum verò tanquam species domini ipsam rei substantiam tangit, atque in solum & aream penetrat. Struv. *Syntag. J. F. Cap. 15. Aph. 4.*

6. Tertidò. Refutatione, quæ nihil aliud est, quàm renuntiatio, vel cessio feudi facta à Vasallo. Cujac. *ad tit. 14. lib. 2. f.* estque duplex alia *propria*, quæ fit ipsi Domino, seu ut feudistæ loquuntur, quæ fit in manus Domini, alia *impropria*, quæ fit descendantibus, aut agnatis. Utraque fieri potest non tantùm volente, sed etiam nolente Domino *1. f. 38.* tam in feudo conditionato, id est ad certa servitia dato, quàm in feudo simpliciter & indeterminatè concessò. Iter. *de feud. Imp. Cap. 22. n. 9. Vultej. lib. 1. Cap. 10. n. 76. Mynfinger. Cent. 5. obs. 65.* ex ratione quòd feuda principaliter in favorem Vasalli concedantur, cui renunciare licitum esse satis constat *ex L. penult. Cod. de pact.* modò refutatio non fiat intempestivè & dolo malo, eo tempore *v. g.* quo dominum ad expeditionem bellicam paratum comitari deberet Vultej. *Cap. 10. n. 76.* & in memoriam accepti beneficii dominum postea non offendat. *2. f. 38. in fin. Stryck. E. J. F. Cap. 22. q. 13. & 14.* ubi tradit non esse concessum Domino feudum à Vasallo renuente, extra casum delicti, revocare: quia in feudo

*Refutatione
Alia est
propria alia
impropria.*

*Utraque
fieri potest
etiam in vi-
to Domino.*

*Non tamen
intempe-
stivè.*

feudo (saltem si datum fuerit) potius de favore Vasalli
quàm domini agitur.

Resolun-
tur objectio-
nes.

7. Non obstat, quod feudum referatur ad contractus
ultrò citròque obligatorios, 2. f. 6. à quibus invito altero
non licet recedere. *arg. L. 5. Cod. de oblig. & act.* Ideo enim
imò. non omnes contractus tam firmos esse, ut non liceat
ab eis recedere, ut patet in contractu societatis, cui, licet
sit ultrò citròque obligatorius, invito socio renunciare est
permissum. §. 4. *Inst. de societate.* Ideo 2do. hoc esse quid
speciale in feudo, ratio specialitatis est, quia Vasallus non
tam propter obligationem personalem, quàm ipsam rem,
& sic causativè ad servitia, & alia tenetur, hinc re in ma-
nus Domini restitutà videtur quoque ab ipsà obligatione exi-
mendus. Carol. Molin. *in consuetud. parisi. tit. 1. §. 1. gloss. 5.*
n. 3. & seq. Bald. in Cap. 1. n. 6. de Vasallo qui contra constit.
Lotharii &c. Nec adversatur, quod Dominus & Vasallus
obligentur sibi ad paria, Dominus verò non possit feudum
Vasallo liberè auferre. 1. f. 21. Nam argumentum à relatis tùm
demùm procedit, si par utrobique sit ratio, at hic diversam
esse patet ex eo, quòd Domino per refutationem non præ-
judicetur, cùm plenam recipiat rei suæ proprietatem, ac fa-
cilè pro feudo alium inveniet Vasallum, Vasallus econtra, si
Domino liceret pro arbitrio feudum revocare, damnum utique
pateretur, nec tam facilè alium invenire posset, qui ipsi be-
neficium daret.

Ad refuta-
tionem non
requiritur
consensus
agnatorum.

8. Sive autem volente sive nolente, Domino refutatio
feudi fiat, descendentium aut agnatorum consensus non requiri-
tur, nec iis per ejusmodi refutationem quicquam præjudica-
tur, eò quòd si feudum novum fuerit, in eo nulli adhuc sit
jus quæsitum, si antiquum, ejus refutatio non duret ultra
vitam refutantis, quo mortuo jus à primo acquirente descen-
dentibus & agnatis quæsitum ad eos devolvitur. *Zaf. tract. de*
feud. part. 10. n. 88. Hottomann. Conf. 31. n. 19. Curt. jun.
part. 4. n. 147. nisi & illi in refutationem consenserint, vel per
annum à die scientiæ tacuerint. 2. f. 26. §. titius. Rosenth.
Cap. 9. concl. 77. n. 9.

9. Non

9. Non tantum Domino, sed & descendenti-
bus feudum. *Potest fieri refutatio descendenti-
bus, & proximo-
ri agnato.*
tam novum, quam antiquum refutari posse certum est, quia
utriusque successio iis debetur; nec dubitatur quin fieri possit
refutatio proximiori agnato, modò sit feudum antiquum, no-
vum enim agnato refutatum nihilominus revertitur ad Domi-
num, quia refutatio ei, qui jus succedendi non habet, facta
pro alienatione habetur. Ut eleganter tradit Hottomann. *lib.*
1. conf. 4.

10. Sed quid si remotiori agnato fiat refutatio? Vultej.
lib. 1. Cap. 10. n. 77. in fin. indistinctè respondet, conclusum
est refutationem etiam illam valere respectu quidem Domini
simpliciter, respectu autem agnati proximioris ita, ut ipse
revocandi feudum potestatem habeat: Ego cum Henric. Bo-
cer. *tract. de jure Dom. & Vasall. lib. 2. cap. 6. n. 48.* rædeo
interesse, an refutatio pretio accepto facta sit, an verò gra-
tis, priore casu potest agnatus proximior vivo etiamnum.
Vasallo oblato æquali pretio feudum revocare *2. f. 3. §. sed*
etiam, posteriore casu mortem refutantis expectare cogitur
2. f. 26. §. Titius. Similiter si uni ex agnatis proximis Vasal-
lus feudum refutaverit, reliquis sub datâ distinctione jus revo-
candi pro ratâ competit. Henric. Boçer. *cit. loco n. 51. & seq.*
Struv. *cap. 12. aph. 14.*

11. Extraneis, quorum nomine etiam veniunt agnati
respectu feudi novi, respectu antiqui illi, qui in primâ inve-
stiturâ comprehensi non sunt, refutatio fieri non potest, nisi
accedente consensu eorum, quorum interest, quoniam hu-
jusmodi refutatio magis propriè est alienatio jure feudali pro-
hibita. Hottom. *Conf. 31.*

12. Effectus refutationis legitimè factæ est, quod Vasal-
lus liberetur à jurejurando, & serviciis Domino præstandis,
eum tamen ob pristinæ fidelitatis reverentiam offendere non
debet. *2. f. 38. in fin. Rittersh. lib. 2. cap. 2. q. 12. Stryck.*
E. F. F. cap. 22. q. 13.

13. Quartus sine culpâ feudum amittendi modus est su-
sceptio clericatûs. *2. f. 26. §. qui clericus.* Ubi habetur, *qui*
clericus efficitur, aut votum religionis assumit, hoc ipso feu-
dum

*An etiam
agnato re-
motiori fieri
possit?*

*Extraneis
non potest
refutari.*

*Refutatio-
nis Effectus.*

*Susceptio-
nis Clericatûs.*

9. Noa

dum amittit. Quod confirmatur per textum 2. f. 30. & 2. f. 21. in cuius fine additur hæc ratio, eò quòd desit esse miles seculi, qui factus est miles Christi, nec beneficium pertinet ad eum, qui non debet gerere officium. Hunnius cap. 10. pag. 247. Mynsing. Cent. 5. observ. 48. Vultej. lib. 1. Cap. 9. n. 67. Pistor. lib. 2. q. 33. n. 11. nisi tamen ut benè monet Schamb. de feud. tit. 26. n. 7. à Domino impetraverit, ut ei per substitutum servire possit, vel feudo talia annexa sint servitia, quæ æquè commodè præstari possunt à Clerico, aut consuetudine loci aliud sit receptum: quemadmodum Itter. de feud. Imp. cap. 13. n. 23. Schulz. Cap. 8. n. 95. & plures alij tradunt, in Germaniâ consuetudine receptum esse, ut Clerici seculares, præsertim Illustres, & Ecclesiasticâ dignitate fulgentes non tantùm feuda dignitati Ecclesiasticæ annexa, verùm etiam ea, quæ ex hæreditate paternâ, aut aliundè sive ante, sive post susceptam dignitatem Ecclesiasticam successione jure ad eos devoluta sunt, retinere possint.

Utrum Equites Ordinis Teutonici feudorum capaces sint?

14. De Religiosorum Ordinum Equitibus Hierosolymitanis, seu Teutonicis, & Melitenibus seu Joanniticis major inter feudistas exsurgit controversia, nùm & Illi instar aliorum Clericorum feudorum incapaces sint? Et quanquàm non desint, qui ob generalitatem textuum eos feudorum incapaces esse statuunt Alciat: *Resp. 29. n. 6. Menoch. de Arbitr. jud. quæst. 231. n. 5. lib. 2. Pilo. in prælud. sub tit. An milites Hierosolymitani sint feudorum capaces.* Rectiùs tamen Negativam tuentur Itter. *de feud. Imp. cap. 14. n. 24. Curt. Sen. Conf. 62. n. 63. Rosenth. cap. 7. concl. 30. n. 10. & seqq. Schrader. p. 7. cap. 5. n. 30.* eò quòd ratio Clericos à feudis submovens in ejusmodi Ordinis Equitibus cesset, utpote cùm Illi militiæ potissimùm suam addixerint operam, & proindè ad militaria Vassallorum officia eò promptiores utilioresque existant. Modò legibus & conditionibus Ordini suo non sint ità devincti, ut ea, quæ juramento fidelitatis continentur præstare nequeant.

Defectu corporis.

15. Quintus modus est defectus corporis, veluti si Vassallus fiat mutus, surdus, cæcus, vel in aliud vitium incidat

dat, ob quod ad præstanda Domino servitia fit inhabilis *1. f. 6. §. 2.* ubi dicitur: Mutus feudum retinere non potest, scilicet qui nullo modo loquitur, quo casu tamen Vasallo, si aliunde se non possit alere & feudum fuerit magnum, tantum relinqui debet, unde se sustentare valeat. Et hoc procedit, sive feudum fuerit novum, sive antiquum, sive vitium sit naturale, sive accidentale, modò sit perpetuum, si enim industriâ & curâ Medicorum sanari possit, feudum non amittit, sed poterit interim, donec sanitati restituatur, Domino per substitutum servire *arg. 2. f. 24. §. 2. Vers. aliud est.*

Defectu corporis.

16. Sextò finitur feudum absque culpâ Vasalli lapsu temporis, ad quod contra regularem feudi naturam vel expressè vel tacitè fuit concessum *1. f. 2. & L. 23. ff. de R. F. Rittersh. lib. 2. Cap. 6. q. 7.* idem dicendum de feudo sub conditione concessio.

lapsu temporis.

17. Septimò præscriptione, quando nimirum Dominus directus triginta annorum spatio nemine investituram petente rem feudalem jure pleni Domini possedit. *arg. L. 4. §. fin. ff. de Usucap. & L. 6. ff. de servit. urb. præd. Mynsing. Cent. 4. obs. 28. Vultej. lib. 1. cap. 9. n. 17. Zas. part. 6. n. 33.* plura de hac re vide suprâ *Art. 12.*

Præscriptione

18. Octavò Evictione, quando Vasallo de feudo contentente, rem non esse feudalem judicatum fuit. *Schrader. part. 9. cap. 10. n. 4. Rittersh. lib. 2. cap. 6. q. 12.*

Evictione

19. Nonò cessione de quâ *Schrad. d. l. & Rittersh. d. cap. q. 11.* uti & publicatione bonorum, quippè quâ bona quæcunque tam allodialia, quàm feudalâ auferuntur: Notandum tamen jus confiscandi non pertinere ad Dominum feudi, nisi insuper ordinarius sit Vasalli Magistratus, & confiscationem bonorum ad feuda quoque extendi, etsi Superior eam decernens non sit Dominus feudi; Hinc Vasalli mediati bonis ab Imperatore publicatis feuda quoque comprehenduntur, & nova ad Dominum, antiqua autem ad agnatos, excluso fisco deferuntur. *Capit. CAROLI VI. Art. 20. &*

Cessione & publicatione bonorum

21.

B

20. Di-

*Amplifica-
tiones de
publicatione
bonorum.*

20. Dicta procedunt, etiamsi publicatio facta fuerit ex delicto communi, quod Vasallus non ut Vasallus, sed ut civis committit. Non obst. 2. f. 26. §. *in generali*. Ideo enim textum non loqui de confiscatione, de qua hic, sed de generali bonorum alienatione, quæ à Vasallo fit, illa completitur feudum, hæc non æquè, nisi nominatim expressum sit, quia feudum non est in pleno Vasalli Dominio. 2do. Procedunt, etsi feudum alibi situm sit, sive qui confiscationem decernit ipse, sive alius sit Dominus feudi, dummodo Magistratui bonorum publicationem irroganti vel ex domicilio, vel ex deprehensione, vel ex loco delicti commissi jurisdictio in Vasallum competat. *Cap. 14. de for. comp.* Non obst. *L. fin. ff. de Jurisd.* Nam Ideo Magistratum, qui bonorum confiscationem decernit, non in alieno, sed proprio territorio habitâ ratione vel domicilii, vel deprehensionis, vel delicti commissi, jus in reum criminis communis commissi dicere, nec ipsum, sed Magistratum loci, ubi feudum situm, sententiam exequi, hancque delinquentis personam directè, bona feudalia alibi sita autem per consequentiam tantum afficere. Procedunt 3tio etsi feudum sit Ecclesiasticum *arg. cap. 5. de Judic.* Non obst. 2. f. 21. pr. & *clement. 2. de sent. & re Jud.* nam Ideo 1. ad 2. f. 21. ibi agi de feudo sæculari Vasallo non ob publicationem bonorum, sed ob emissam professionem monasticam abjudicato. Ideo 2. ad *d. clement. 2.* ibi irritam declarari à Pontifice bonorum & jurium confiscationem Roberto Sicilia Regi ab Henrico VII. Imperatore ex prætenso læsæ Majestatis crimine irrogatam, non ideò quasi Regnum Siciliae tanquam Ecclesiæ Romanæ feudum à confiscatione Regiâ excipiendum sit, sed potius eâ de causâ, quod 1. locus, ad quem dictus Rex citatus erat, non fuerit tutus, ideòque ille nec comparuerit, nec comparere debuerit. 2. Rex Robertus extra Imperium in Sicilia Regno habitaverit, proindèque ab Imperatore non immediatè, ut factum erat, sed mediatè, requisito Pontifice, tanquam iudice Regis ordinario citari debuerit. 3. Rex Siciliae tanquam Pontificis Vasallus ligius, & subditus, in Imperatorem læsæ Majestatis reus fieri non potuerit. Dicta procedunt 4to, li-

cet Vasallus servitia præstare possit, vel non teneatur, ut in feudo Franco, sufficit enim Vasallum ob delictum commune, confiscationis poenam post se trahens, feudo indignum reddi. Schrad. *part. 9. cap. 9. n. 17.*

21. Non tamen id fisco cedit, *cit. Capit. CAROLI VI. Art. 20. & 21.* nec liberis, præcipuè si eis delata sit hæreditas, nè vindictam quærant, sed statim novum Domino, antiquum agnatis, non enim hic agitur de feloniâ in Dominum commissâ, quo casu feudum ad eum devolvi statuetur infra, donec Vasallus ejusque liberi supersunt, sed de delicto communi, quo Magistratus & cives offenduntur, non Dominus ut talis: potest verò & judex relinquere reo feudum invitis quoque Domino (si scilicet non ipse Dominus, sed judex ordinarius bonorum publicationem decernat) & agnatis, qui etiam possunt jure suo non uti & Vasallo cujus bona publicata sunt, feudum nihilominus relinquere, quo casu tamen, fiscus interim fructus auferre posset, si scilicet feudum in Magistratûs confiscantis territorio, seu districtu situm sit, secus exequendi facultas deficit, vel saltem difficilis est, maximè dùm idem est Dominus feudi talis, qui Magistratus, merè verò hæreditarium semper ad Dominum revertitur, nunquam verò ad liberos, vel agnatos, quia horum ratione habitâ feudum merè hæreditarium allodii naturam imitatur, ac proinde Vasallo ademptum ad liberos vel collaterales transferri nequit, utpotè qui in illud tantùm jus succedunt, quod defunctus cùm moreretur habuit. *Vide infra n. 80.*

22. His modis enumeratis addunt nonnulli supervenientiam liberorum, puta si quis improles magnam bonorum suorum partem alicui in feudum concesserit, & postea liberos susceperit, *arg. L. si unquam 8. Cod. de revoc. donat.* verùm cùm feudum non sit donatio simplex, sed ob causam facta, scilicet ob merita præcedentia, & futura servitia, probabilius videtur feudum ob supervenientiam liberorum non amitti. *Tiraq. ad d. L. 8. Cod. verbo donatione largitus n. 273. Schrad. part. 9. cap. 10. n. 7. & seq. Ludwel. Synop. J. F. cap. 18. pag. 476.*

Feudum ob publicationem bonorum amissum cui cedit.

Ob supervenientiam liberorum non amittitur feudum.

*Etymologia
felonia.*

23. Culpa Vasalli feudum amittitur, si ille committat dolum aut infidelitatem, quæ jure feudali felonia dicitur 2. f. 39. §. penult. circa hujus verbi *ετυμον* mirè variant juris Longobardici interpretes, alii à latino verbo fallo Chlingensp. cap. 13. q. 6. undè etiam nonnulli falloniam legunt, alii à Germanico *fehleh* Struv. cap. 15. aph. 8. n. 1. alii à græco *εύλωσις* seu *εύλωμα*, quod imposturam fallaciámque significat deductum volunt. Vultej. lib. 1. cap. 11. n. 17. Borcholt. cap. 2. n. 16. Thyllius in Not. ad E. F. F. Stryckii cap. 23. q. 2. ab antiquo vocabulo *fala*, quo, ut Struv. Synt. F. F. cap. 15. aph. 8. insinuat, veteres Germani perfidiam, insidias, & vim hostilem denotabant, hujus vocabuli originem repetit. Cocc. Hypom. F. F. tit. 11. ab Italico fello vel fellone, proditore perfido deducit. Ut ut sit felonia teste Hottom. in Lexico suo feud. in verbo *felonia*. Quodvis capitale facinus tam Domini, quàm Vasalli quomodocunque commissum significat; etsi verò causæ felonix certâ lege definiri non possint, definiuntur tamen 2. f. 24. hoc modo: Ex quibus causis liberi justè exheredari, matrimonia rectè contracta dissolvi, donationes perfectæ revocari queunt, iisdem ex causis feudum amittitur, non quod singulæ sufficiant, sed ut ponderatâ invicem causarum gravitate arbitrio judicis æstimetur, an & quatenus causæ convenient *d. 2. f. 24. in verb. subtiliter scrutatus fuerit.*

*Definitio
felonia.*

*Alia est
commissio-
nis alia o-
missionis,*

*Culpa in
personam
Domini di-
rectè com-
mittitur si
Vasallus ei*

24. Culpa hæc sive felonia, quæ à D. Chlingensp. cap. 13. q. 6. describitur, quod sit culpa egregia sive lata, quâ Vasallus se ingratum gerit erga Dominum, vel aliàs se feudo reddit indignum, alia dicitur esse commissionis, alia omissionis: Illa rursus vel respicit personam ipsius Domini, idque vel directè & principaliter, vel indirectè & per consequentiam, vel respicit extraneum.

25. Directè Vasallus committit feloniam in Dominum, & consequenter feudum amittit. *1mò.* Si ei necem armis, aut veneno inferat, vel alias impias & violentas manus in personam ejus ingerat. 2. f. 6. 7. & 24. §. 2. vers. porrò. item si vitæ Domini insidias solum struxerit, eumve hostiliter aggressus

gressus fuerit, aut manus inferre laboraverit. 2. f. 51. & 57. *violentas manus inferat.*
Zaf. part. 10. n. 27. & seq. Schamb. de feud. tit. 21. n. 2. & 3.
 imò etiam si manus contra eum tantum levaverit. *arg. L. 15. §. 1. ff. de Injur. & §. 9. Instit. cod. Curt. Jun. part. 4. n. 34.*
 Nec poenâ eximitur, si cum propositum suum exequi, & in effectum producere cœpit, postea ab eo desistat. *arg. L. 14. ff. ad Leg. Corn. de sicar.* aliud est si tantum voluerit Dominum offendere, ad actum tamen externum non processerit.
 2. f. 51. §. 2. eò quòd cogitationis poenam nemo patitur *L. 18. ff. de poen.* hinc licet Vasallus jurasset, Dominum occidere, sed poenitentiam ductus, ultra non processisset, feudum non amittit. *Mozz. ex quib. caus. feud. amitt. n. 27. vers. limita.* Rosenth. *cap. 10. concl. 17. n. 12.* nisi juramentum illud emissum fuerit conspiratione factâ cum aliis. *Zaf. part. 10. n. 39.*

26. Ita tamen dicta hucusque de impiâ manuum illatione intelligenda sunt, ut non procedant imò si Vasallus Dominum vim injustam inferentem interfecerit, nec aliter adversus eum se tueri potuerit. *L. 45. §. 4. ff. ad L. Aquil.* siquidem vim vi repellere omni jure concessum est *L. 3. ff. de justit. & jur. Schrad. part. 9. cap. 4. n. 91.* 2dò si Dominum in adulterio uxoris suæ deprehensum interemerit, licet enim hoc casu homicidium Vasallo impunitum non sit, feudo tamen propterea privari non debet, quia Dominus adulterium cum Vasalli uxore committens reciprocam fidem feudalem violat, accedit, quod maritus adulterium cum uxore suâ committentem interficiens non puniatur poenâ ordinariâ *L. 38. §. 8. ff. ad Leg. Jul. de adult.* Ergo nec Vasallus poterit puniri poenâ ordinariâ, quæ est privatio feudi.

27. 2dò Directè offenditur Dominus, si Vasallus verba injuriosa contra eum effundat 2. f. 24. §. 2. *vers. porrò.* Nam & hoc casu Vasallus contra fidelitatem juratò promissam delinquit. 2. f. 5. *Zaf. part. 10. n. 39. Borcholt. cap. 8. n. 110. Rosenth. cap. 10. concl. 21. Afflict. cap. 1. §. praterea. n. 13.*

28. 3tò. Si in perniciem Domini cum inimicis Ejus amicitias copulaverit 2. f. 57. Anton. *disp. 11. th. 3. lit. d.*

Limitationes quadam

Si atroci injuriâ verbalitè Dominum afficiat

Si in perniciem Domini amicitias am amini-

michi ejus
contrahat.

Non tamen
presumitur
in pernici-
em Domini
contrahat.

Sonsbec. *part. 12. n. 43.* Rosenth. *cap. 10. concl. 17. n. 7. & seqq.* Rol. à Valle *Cons. 1. n. 83. & seqq.* Clar. *in §. feudum. quest. 54.* quoniam verò non semper constat, quo animo Vasallus amicitiam cum inimicis Domini contraxerit, disceptari solet, quidnam factum presumatur, & cuinam incumbat probatio? Vasallo onus probandi imponunt Hunn. *Cap. 14. pag. 380. vers. ceterum in dubio* Carpz. *disp. feud. 9. th. 12.* Menoch. *Cons. 102. n. 11.* Mozz. *ex quib. caus. feud. amitt. n. 67.* Zas. *part. 10. n. 32. moti potissimum arg. L. 28. Cod. de inoff. test. & Cap. cum oporteat. De accusat.* in quo dicitur quod amicitiam contrahens cum inimico meo inimicus meus esse censetur, ideòque ut inimicus à judicando repellatur, nec ad testimonium dicendum admittatur; Verùm hoc non obstante præplacet mihi cum D. Schambog. *de feud. tit. 21. num. 7.* sententia illorum, qui probationem hanc Domino incumbere statuunt, tum quòd regulariter affirmanti incumbat probatio *L. 2. ff. de probat.* & factum negantis per rerum naturam nulla sit probatio, *L. 23. Cod. de probat.* tum quia amicitia copulatio non est de rebus ab intrinseco, & naturam suam illicitis, adeòque Vasallus rei licite operam dans non censetur esse in dolo. ad *cit. cap. r. deo cum D. Ludwel. synop. F. F. p. 414.* presumptionem hanc contrariam presumptionem fidei erga Dominum elidit, nec Vasallum, qui Domino ad fidem & servitia obstrictus est, facile in perniciem Ejus quicquam moliri presumentum esse. Schrad. *part. 9. cap. 5. n. 30.* Rosenth. *cap. 10. concl. 12. n. 13. & seqq.* Vultej. *cap. 11. n. 29.* Setz. *disp. feud. 9. th. 6. lit. b.*

Resolutio
cap. cum o-
porteat de
Accusat.

Privatur
quoque feu-
do si Domi-
num de cri-
mine capi-
tali accuset.

29. 4to Immediate in Dominum committit Vasallus feloniam, si Eum de crimine capitali accuset. *2. f. 33. vers. si milititer.* vel per alium accusare faciat, aut pro accusatore fidejubeat, eive patrocinium præstet *L. 14. §. 5. ff. de bon. libert. & L. 5. §. 11. ff. de his que ut indign. auf.* Zas. *part. 10. num. 42.* Mozz. *ex quibus causis feud. amitt. num. 68. & seq.* Sonsbec. *part. 12. n. 48.* Curt. *Jun. part. 4. num. 70.* Rittersh. *lib. 2. cap. 5. q. 15. neque*

neque interest crimen sit verum vel falsum *arg. nov. 115.* Nec attenditur an crimen sit verum an falsum.

in quâ filium accusatorem patris exheredari posse indistinctè statuitur ; quod confirm. per *L. 6. Cod. de delat.* cujus verba sunt : *Servum delatorem Domini jubemus in exemplum omnium proditorum severissima sententia subjugari, etiamsi objecta probaverit, excepto Majestatis crimine* Curt. jun. *part. 4. n. 63.*

Non adversatur, quod peccata nocentium nota esse oporteat *L. 18. ff. de Injur.* ac Reipubl. summoperè interfit crimina non manere impunita, nam etsi Vasallus Dominum non accusaverit, propterea tamen delictum Ejus non manet impunitum, cum à quovis alio accusari vel etiam officio judicis in delictum Ejus inquiri possit.

30. Cæterum quod modo de Vasallo accusatore dictum est, suas patitur limitationes, quarum prima est, si Dominum de crimine læsæ Majestatis accuset, eò quòd etiam filius patrem ex hoc delicto impunè reum facere possit. *Nov. 115. cap. 3. §. 3. & Servus Dominum L. 7. §. 2. ff. ad leg. Ful. Maj. L. 6. Cod. de delat. Zas. part. 10. n. 47. vers. secundo* Sonsbec. *part. 12. n. 48. Mozz. ex quib. caus. feud. amitt. n. 30. vers. limitatur secundo.* Secunda exceptio est, si Vasallus suam suorumque injuriam persequatur *arg. L. 11. ff. de accusat. Zas. d. l. Vultej. cap. 11. n. 27.* cujus limitationis membrum secundum non immeritò rejicit Curt. jun. *p. 4. n. 62.* inquit : sed in quantum loquitur de suorum injuriâ dubito, rationem dubitandi desumit ex *lib. 2. f. tit. 28. §. fin.* in quo disertè dicitur, *Vasallus contra omnes debet adjuvare Dominum, etiam contra fratrem, filium, & patrem.* Ex quo sequitur, quod illorum nomine injuriam persequi contra dominum non possit. Tertia limitatio est, si Vasallus impetratâ abolitione pœnitentiâ ductus ab accusatione desistat. *arg. L. 14. §. 8. ff. de bon. libert. quæ habet : Accusasse autem eum dicimus, qui crimina objecit, & causam perorari usque ad sententiam effecit, cæterum qui ante quievit, non accusavit.* Zas. *part. 10. n. 48.*

*Resolv. ob-
jecti.*

*1. Excipitur
crimen læsæ
Majestatis.*

*2. Si suam,
non etiam,
si suorum
injuriam
persequatur*

*3. Si pœni-
tentiâ du-
ctus ab ac-
cusatione
desistat.*

Dixi

Dixi *penitentiâ ductus*. Nam si in probatione criminis à se intentati defecerit, hæcque ratione destiterit, feudum nihilominus amittit. Curt. jun. *part. 4. n. 66.* Rittersh. *lib. 2. Cap. 5. q. 16.* Excusat quoque Vasallum legis & officii necessitas, si nimirum sit fiscalis, aut hæres defuncti cujus necem vindicare tenetur. Sonsbec. *part. 12. n. 48. vers. fallit secundo.* Sez. *disp. 9. th. 8. lit. b.*

4. si ex
leges & of-
ficii necessi-
tate Domi-
num accu-
set.

Poviter ob
delationem
Domini
Vasallus
feudo pri-
vatur.

31. 5to Vasallus delinquit directè in Dominum, si Ejus delator existat, & per delationem suam grave dispendium Dominus sustineat 2. f. 24. §. 2. *vers. item si delator.* Dicitur autem delator, qui res caducas, bona vacantia, aliæque ejusmodi bona ad fiscum pertinentia, & ab aliis possessa, fisco denun-
ciat.

Si testimo-
nium con-
tra Domi-
num dicat,
licet jussu
judicis il-
lud dixerit.

32. 6to. Si testimonium contra dominum dicat, 2. f. 33. §. 1. *vers. similiter.* Nec excusabit Vasallum jussus judicis, quia & ille in dolo & culpâ esse censetur, qui jubente judice aliquid juri, bonis moribus, ac suæ promissioni juratæ contrarium agit. Ad L. 167. §. 1. ff. *de Reg. Jur.* in quâ dicitur quod ille, qui jussu judicis aliquid facit, non videatur dolo malo facere & ideo eam accipiendam esse de jussu licito, cui ipse, qui jubetur, honestè obtemperare potest, vel loqui de eo, qui jussu judicis parere necesse habet, ut *in fin. d. l. insinuat.*

Si actione
famosâ Do-
minum con-
veniat.

33. 7to. Si actione famosâ Dominum conveniat, 2. f. 22. *vers. si verò Vasallus.* Rosenth. *cap. 10. concl. 23.* ex quo sequi videtur, quod Vasallus non possit contra Dominum agere Interdicto unde vi, sed actione in factum eum convenire teneatur, Wesenbec. *cap. 10. n. 15.* verùm cum ipse prius sit læsus à Domino, à quo lædi non debuit, illud quoque Vasallo licere magis receptum est. Borcholt. *cap. 9. n. 18.* Rosenth. *d. l. n. 3. & seqq.*

Si secreta
Domini do-
lè manife-
staverit.

34. 8to. Si Vasallus scienter & dolo malo credenti-
am Domini manifestaverit. 1. f. 17. etiamsi eventus damno-
sus non respondeat. Ant. *disp. 11. th. 2. lit. f.* Stryck. *de
credentiæ revel.* similiter beneficium suum amittit Vasallus,
si litteras Domini dolosè signaverit, celaverit, vel resigna-
verit. Berlich. *part. 5. concl. 59. n. 93.*

35. Postremò directè committitur felonia in Dominum, si Vasallus ei justitiam facere noluerit. 2. f. 24. §. 2. *vers. illud tamen*. Cujus verba triplicem casum involvere existimat Cujac. *ad cit. cap.* primum, si Vasallus curiam (in quâ Domino extra causam feudalem litigandam) habens, in eâ Domino jus reddere nolit. Secundum, si Vasallus in curiâ Domini iudex causæ feudalis electus officium iudicis in se recipere aut nolit, aut si receperit, contra Dominum iniquè iudicaverit, & sententia non allatis novis probationibus in causâ appellationis fuerit rescissa. Curt. Jun. *part. 4. n. 71.* Mozz. *ex quib. caus. feud. amitt. n. 34.* Zas. *part. 10. n. 47.* quod quidam ita demùm admittunt, si in causâ criminali vel civili magnâ malè iudicaverit, verùm cum non tam causa, quàm dolus Vasalli attendatur, quod de causâ civili magnâ adjiciunt recipiendum non videtur. Tertium, si gliscente inter Dominum & Vasallum controversiâ Vasallus in iudicium vocatus edictis non obtemperaverit, qui casus habetur 2. f. 22. ejûmq; fusius deducit Hottomann. *in disp. feud. 41. vers. decima-tertia causa est* Mozz. *d. l. n. 105.* Zas. *part. 10. n. 43.*

36. Indirectè & per consequentiam committitur felonia in Dominum, vel occasione rerum, vel ratione personarum potestati atque affectui Domini subjectarum, quando nimirum Vasallus ejusmodi personas enormi injuriâ afficit, cujus primaria species jure feudali expressa est cucurbitatio Domini (à voce Longobardicâ corbita, quæ stuprum, & infamiam, & cucurbita, quæ stupro uxoris infamem denotat) 1. f. 5. *in pr. vers. item si*. Cujus verba sunt: *Item si fidelis cucurbitaverit Dominum, id est cum uxore ejus concubuerit, vel concubere se exercuerit, aut cum eâ turpiter luserit*, id est signa quædam libidinosa prodiderit, manum in sinum aut pectus miserit; similiter si uxorem Domini osculatus fuerit, eum feudo privari posse plerique feudistæ statuunt. Menoch. *de arbitr. jud. quest. lib. 2. cas. 267.* Borcholt. *Cap. 8. n. 28.* Anton. *disp. 11. th. 5. lit. h.* Rosenth. *cap. 10. concl. 28.* & plures alii, eò quòd in dubio, nisi mos Regionis aliud suadeat,

Si Dominus justitiam facere recuserit.

Casus tit. 24. §. 2. *vers. illud tamen lib.*

2. f. Casus 1. Casus 2.

Casus 3.

Per consequentiam delinquit Vasallus in Dominum.

Si eum cucurbitaverit.

Si cum uxore Domini turpiter luserit.

Eam osculatus fuerit.

suadeat, omne osculum præsumatur luxuriosum. maximè si secretò & furtivè fiat. Roman. *diff. de osculo* §. 24. & 26.

Si litteris
amatoris
aliisque
modis pul-
critiam ejus
expugnare
conatus fu-
erit.

37. Non minùs feudum amittit Vasallus, si litteris ama-
toris, aut munusculis, aliisque strophis pudicitiam uxoris
Domini expugnare conatus fuerit. *arg. d. text. 1. f. 5. in pr.*
vers. item si. Sic etiam, si ei consuleret, ut corpus suum ali-
cui prostituat, se beneficii sui reddit indignum. Mozz. *ex*
quib. caus. feud. amitt. n. 44. & 70. Zaf. part. 10. n. 27. vers.
eodem jure. Rosenth. *cap. 10. concl. 28. n. 26. & seq.* sola ta-
men inhonesta locutio, quam Vasallus habet cum uxore sui
Domini privationem feudi minimè inducit. Bald. *ad d. vers.*
item si n. 18. Sonsbec. part. 12. n. 25. Zaf. d. part. 10. n. 28.

Quid si sit
uxor illegi-
tima?

38. Atque hæc in uxore Domini legitimâ procedere ex-
peditum est, quid si verò fuerit illegitima? distinguendum
videtur, utrùm matrimonium contra prohibitionem juris
duntaxat civilis sit initum, an verò contra prohibitionem
juris naturalis, priore casu Vasallus feudo privari poterit,
five illa scienter five ignoranter contra leges ducta fuerit; *L.*
13. §. 1. ff. ad L. Ful. de Adult. posteriore casu subdistinguen-
dum est, vel enim matrimonium bonâ fide est initum, vel
Dominus sciens impedimentum cum eâ matrimonium contra-
xit, illo casu, licet à parte rei non fuerit commissum adul-
terium, gravis tamen injuria per actum hunc illicitum Do-
mino illata Vasallum poenæ privationis subjicit, hoc casu, quia
nulla est conjunctio, nullum etiam est adulterium, adeoque
nec feudi privatio esse potest.

Quid de
sponsa Do-
mini dicen-
dam?

39. Quæ de uxore Domini dicta sunt, ad sponsam ejus
commodè extenduntur *arg. L. 13. §. 3. ff. ad Leg. Ful. de*
Adult. & L. 7. Cod. eod. tit. idque non solùm de sponsâ de
præsenti, ut vult Petrus de Ravenna *ad d. §. item si fidelis,*
sed etiam de sponsâ de futuro accipiendum est, quoniam &
ipsa, etsi Domini uxor non sit, uxor tamen esse intelligitur
L. 12. ff. de Ritu nupt. L. 17. §. fin. ff. de Reb. auct. jud.
possid. L. 4. ff. de fund. dot. L. 5. Cod. de bon. qua liber.
Schrad. part. 9. cap. 2. n. 12. & seq. Rittersh. lib. 2. cap. 5.
q. 102.

40. Aliud dicendum, si cum concubinâ Domini peccaverit, textus enim *l. f. 5. de uxore Domini tantummodò meminit*, concubina autem nequidem jure civili uxoris appellatione continetur. *L. 13. §. 6. ff. ad Leg. Jul. de Adult. L. 17. ff. Rer. amot.* aliam rationem assignat Vultej. *lib. 1. cap. 11. n. 31.* inquit: nam quia jure civili novo præsertim *Nov. Leonis Imp. 91.* & jure Pontificio, quin etiam nobis Germanis, atque adeò hodie omni jure concubinus est prohibitus, ità ut concubinus videatur esse species stupri, ubi autem est stuprum, ibi nulla est honestas, iis potiùs Interpretibus ad stipulandum existimo, qui existimant, non idem de concubinâ Domini, quod de uxore ejus dispositum est, hodiè statuendum esse, ità in terminis Vultej. *d. l. à quâ sententiâ non videtur alienus esse Zaf. part. 10. n. 30. Sonsbec. part. 12. n. 21.*

Quid si cum concubinâ Domini peccaverit?

41. Nec debet quemquam movere, quod filius si concubinæ patris se immiscuerit, exhæredari possit *Nov. 115. cap. 3. §. 6.* siquidem non omnes causæ exhæredationis sufficiunt ad feudi privationem, nec par est ratio in filio & Vassallo, ille enim incestum, hic simplicem fornicationem committit.

Resolutur objectiones.

Nec quicquam facit confusio prolis, cum non quævis confusio prolis, sed ea quæ ex uxore legitimâ concipitur, privationem feudi inducat. *Bocer. diff. 17. th 57. Rittersh. lib. 2. cap. 5. q. 104.*

Neque refragatur *3. d. N. 115. cap. 4. §. 3.* ibi aut concubina filii sui & deo enim Vassallum cum concubinâ Domini sui concubentem feudo privari jure Romano, quo concubinus permittebatur. *tot. tit. ff. de concub. secùs jure Canon. cap. nemo. cap. meretrices. caus. 32. q. 4. & Reform. pol. lit. Imp. de Anno 1548. tit. von leichtfertiger Beywohnung 25.*

42. Sed quid si Vassallus cum viduâ Domini concubuerit? idem juris esse in viduâ Domini, quod in ipsius uxore plerique volunt, quia vidua & honorem, & forum, aliâque mariti privilegia retinet. *L. 22. §. 1. ff. ad Municip. L. 3. in pr. Cod. de privil. schol. Rosenth. cap. 10. concl. 27. n. 3. & seqq.*

In viduâ Domini patris privationis locum non habet.

Zaf. part. 10. num. 27. Clar. §. feudum q. 48. Schrad. part. 9. cap. 2. num. 5. Contraria tamen opinio ut communius recepta, ita firmiori quoque nititur fundamento, quippe cum 1. f. 21. expresse dicatur, quod Vasallus beneficium amittat, si concubuerit cum uxore Domini sui Domino vivente. Ad rationem in contrarium adductam facilis est responsio, non enim ideo Vasallus cum Domini uxore concumbens feudum perdit, quia uxor de privilegiis mariti participat, sed ob injuriam, quam Dominus afficitur, dum thorus Ejus violatur, ipsique aliena soboles substituitur, quæ ratio cessat in viduâ Domini; quod si tamen presentis Domini Mater esset, Vasallus feudo caderet, quoniam per violationem Matris gravis injuria Domino infertur Zaf. part. 10. n. 27. Sonsbec. part. 12. n. 19. quod communiter etiam eò extendunt, si nempe Vasallus intra annum luctus viduam Domini stupraverit, seque fundant in suspitione adulterii vivo marito commissi, verum cum non sufficiat suspicio de commisso adulterio, rectius hanc limitationem rejicit Schamb. de feud. tit. 22. n. 11.

Nisi Domini directi mater sit.

Distia de uxore etiam procedunt in Domini filia, nuru, & nepte ex filio non etiam in nepte ex filia.

In sorore quoque Domini locum habent.

Resolvitur objectio

43. Non tantum in uxore injuria illa stupro à Vasallo illata vindicatur, sed etiam in filia Dominivel nuru, quæ ipsi est loco filia, sicut & in nepte nata ex filio, quia hæc quoque manet in potestate & familia Domini, quod secus est in nepte ex filia, quæ familiam patris, avique sui paterni sequitur; nisi & foemina in feudo succedant, quia tunc in curiam Domini delinquitur.

44. In sorore quoque Domini in nupta injuria vindicatur 2. f. 24. §. 2. vers. rursus. nupta enim in aliam transfertur familiam, ac proinde potius huic familiae, quam ei in qua nata est, macula inuritur.

45. Non obstat, quod etiam filia nubendo in alienam familiam transferatur, & nihilominus Vasallus violans filiam Domini nuptam feudum amittat. Ideo enim N. Conf. disp. est, quia ut major est affectio in descendentes, quam in collaterales, ita & major esse videtur injuria descendentibus, quam collateralibus illata. Deinde filia etiam nupta in familia, & pote-

potestate patris remanet, soror verò respectu fratris æquè est materfamilias, ut frater paterf.

46. Nùm verò superius dicta de conatu & turpi lusu etiam ad modò recensitas personas extendenda sint, non convenit inter DD. Bald. *in d. vers. item si fidelis n. 17. & vers. vel si cum filiâ. n. 3. in fin.* Rittersh. *lib. 2. cap. 5. q. 94.* Schenck Baro *in d. §. item si fidelis n. 15.* Sonsbec. *part. 12. num. 31.* illa de solâ uxore Domini procedere autumant, ex ratione: quia inter hanc & alias personas manifesta est diversitas, dùm in his honor familiæ Dominicæ tantùm, in illâ verò fides conubialis insuper periclitatur. Wefenbec. *cap. 15. n. 5.* Schrad. *part. 9. cap. 2. n. 82.* ad filiam & nurum eadem extendi volunt, non etiam ad matrem & sororem; utramque sententiam non immeritò improbat Curt. Jun. *part. 4. n. 25.* & cum eo Hottom. *disp. feud. 41.* quoniam Dominus non in uxore tantùm, nec in filiâ, aut nuru, sed & in Matre, ac sorore, si Vasallus cum iis concumbere se exercuerit, ac turpiter luserit, insigni injuriâ afficitur contra præstitum ab eo juramentum *2. f. 7. in fin.* Nec excusabit Vasallum consensus prædictarum personarum, utroque enim casu injuria est. *L. 1. §. 5. ff. de injur.* Schrad. *part. 9. cap. 2. n. 19.* Curt. Jun. *part. 4. n. 20.* Neque interest utrùm fœminæ istæ honestè vivant, an inhonestè *L. 13. §. 2. ff. ad leg. Jul. de Adult.* nam & hoc casu fidem Domino datam violat. Rosenth. *cap. 10. concl. 27. n. 46. & 47.* Mozz. *ex quib. caus. n. 46.* Rittersh. *lib. 2. cap. 5. q. 100.*

47. Excusabitur tamen si ignorans aliquam ex his personis stupraverit, aut simile quid admiserit. Zaf. *part. 10. n. 27.* Rittersh. *d. cap. 5. q. 101.* Mozz. *d. l. n. 48.* Item si sciente & volente Domino id fecerit *arg. L. 1. §. 5. ff. de Injur. & L. 145. ff. de Reg. Jur.* Rosenth. *d. concl. 27. n. 48.* Marin. *tit. 3. n. 24.* Idem est, si antequam ad actum turpem feudi privationem merentem pervenerit, pœnitentiâ ductus destiterit, seèus si alio impedimento interveniente abstinerit. Ludwel. *Syn. F. F. cap. 16. p. 428.* Anton. *disp. 11. th. 5. lit. H.*

Dicta de conatu & turpi lusu etiam ad has personas extenduntur.

Consensus recensitarum personarum Vasallum non excusat.

Nec quidquam facit honestè an inhonestè vixerint.

Ignorantia Vasallum excusat.

Item scientia & pœnitentia Domini.

Non minus si pœnitentiâ ductus destiterit, excusabitur

*Circa res
feudales Va-
fallus delin-
quit, si feu-
dum alienet.*

*Non tamen
plus amit-
titur quàm
alienatum
fuit.*

*Responde-
tur ad con-
traria.*

*Ad amissi-
onem prop-
ter aliena-*

48. Rerum intuitu delinquit Vasallus saltem indirectè in Dominum, hâcque ratione feudo excidit, imò, si citra consensum Domini, & aliorum quorum interest feudum dolo malo alienet 2. f. 52. & 55. quia talis alienando feudum videtur contemnere Dominum 2. f. 24. in fin. ac facilè Ejus conditionem, alium obtrudendo Vasallum, posset facere deterioiorem contra textum 2. f. 12. Ità tamen, ut qui totum feudum alienat, perdat totum, & qui partem tantùm parte privetur 2. f. 38. Clar. §. feudum q. 31. n. 7. Rosenth. cap. 9. concl. 1. Menoch. Conf. 471. n. 15. vol. 5.

49. Obj. L. 39. in fin. ff. de Op. lib. L. 7. §. fin. ff. de SCTo. Mac. L. 3. §. 24. ff. de SCTo. Silan. Rædeo 1. ad L. 39. ff. de Op. lib. in stipulatione ibi propositâ nummos, & viginti individua esse, & idcirco nummis improbatis, utpote libertatis onerandæ causâ in stipulationem deductis. L. 1. §. 5. item L. 2. §. 2. ff. quarum rer. act. non datur. nec viginti in patroni damnum pro liberto comprobari posse, sed operas dictæ stipulationi subesse visas, & alioqui, nisi à liberto jurejurando, aut stipulatione promittantur, indebitas L. 7. ff. de Op. lib. & L. ult. ff. de liber. causâ. etiam ultra viginti deberi, econtrario autem feudum dividuum esse, ideòque ex parte comprobari, ex parte improbari posse, quanquam ipsa fidelitatis feudalis obligatio individua sit, excepto quod servitiorum vel adohæ quantitas pro parte ad Dominum reversâ minuitur. Rædeo. 2. ad L. 7. §. fin. ff. de SCTo Maced. filiumfamilias sui juris factum, & partem debiti ante contracti solventem, ideò Senatûs-Cto Maced. renunciare videri, ac proinde ad reliquum obligari, quia debitum sui naturâ individuum habetur, quâ eâdem de causâ partis solutione etiam quoad reliquum exceptioni non numeratæ pecuniæ renunciatum recensetur L. 4. Cod. de non num. pec. at feudum ex adverso dividuum esse, prout jamjam notatum est. Rædeo 3. ad L. 3. §. 24. de SCTo Silan. parvi referre, utrùm totum testamentum an pars aperiatur, SCTi Silaniani ratione spectatâ.

50. Ut autem propter alienationem Vasallus feudo multari possit, tria requiruntur. 1. ut sciens feudum esse alienaverit

naverit, nam si qualitatem rei ignoraverit, alienando feudum non amittit, sed emptori ignoranti interesse præstando liberatur 2. f. 26. §. si Vasallus. quoniam verò ignorantia difficilis est probatio, Vasallus eam juramento probare tenebitur. 2. f. 42. cum ea, quæ in animo consistunt per juramenta explicari debeant *cap. 8. de Elect. in 6to. cap. 4. de Except.* quodsi tamen per conjecturas probabile sit, Vasallum qualitatem rei scivisse, fortè quia in bono illo successit tanquam agnatus, cum alias non esset hæres defuncto, vel quia ad præstanda servitia fuit à Domino requisitus, ob periculum perjurii ei non est deferendum juramentum *Zaf. part. 10. n. 10. Rittersh. lib. 2. cap. 5. q. 74.*

51. Dubitanti quoque an res sit feudalis, an allodialis, non officit alienatio; eò quod non possit dici contemnere Dominum, quem non certè scit se habere, & dubitans tantum sit in culpâ, non in dolo, imò comparetur ignorantia *L. ult. Cod. de condict. Indeb. 2. f. 26. §. Vasallus 2. f. 34. sub fin.*

52. Cessat etiam privatio si sub conditione, si Dominus consenserit, Vasallus feudum alienaverit, licet tradiderit, nam cum ante impletam conditionem contractus non sit perfectus, Domino non præjudicatur, nisi tradiderit potentiori, à quo difficilis esset revocatio, vel feudum aliundè sit difficilis recuperationis, putà si esset locus munitissimus, hoc enim casu dolus subesse, Vasallumque jus Domini intervertere voluisse, præsumitur. *Zaf. part. 10. n. 14. Alvar. in cap. Imperialem 2. f. 55. Rittersh. lib. 2. cap. 5. q. 76.*

53. 2dò requirunt aliqui, ut ipsa feudi traditio contractum alienationis fuerit secuta 2. f. 55. *vers. callidis.* quoniam non censetur alienatum, quod in Dominio venditoris manet: fieri autem potest feudi traditio non tantum verè, verum etiam fictè, cum nimirum alienans constituit se nomine emptoris possessurum, quam licet nonnulli negent ad privationem feudi sufficere, eamque omninò rejiciat Giphani. *disp. de Divis. jur. th. 99. & in lect. Altorf. ad L. 10. ff. de donat.* quia tamen per constitutum possessorium vera trans-

tionem requiritur, ut sciverit esse feudum.

Ignorantia probanda est juramento.

Dubitans absque metu caducitatis feudum alienare potest.

Idem dicendum si sub conditione si Dominus consenserit illud alienet. Modò non tradiderit alicui à quo difficilis est revocatio.

Traditionem saltem fictam plerumque requirunt.

fertur

fertur possessio *L. 18. in pr. ff. de acquir. vel amitt. poss.* hanc æquè ac veram, feudi privationem inducere communiùs receptum est. *Rosenth. cap. 9. concl. 12. Clar. §. feudum q. 31. num. 4. Curt. Jun. part. 4. num. 111.* Contrarium tamen tuetur *Coccej. Hyp. F. F. tit. 11. §. 15.* ex ratione quia traditio feudi privata seu à Vasallo facta, nihil operatur, nec majorem vim habet, quam contractus ipse, quo feudum alienatum, cum Dominium feudi utile in emptorem, vel alium noviter acquirentem non ab alio, quam ab ipso Domino per investituram transferatur, & proindè traditio feudi sine justâ ratione desideratur, ut feloniam perfecta sit, cum huic ipsa conventio sufficiat, nec privata traditio plus operetur. Ad textum *2. f. 55. §. calidis voce transferunt* & deo conventionem, quâ feudum alienatur, esse initium translationis, investituram autem consummationem ejus. Quid nos sentiamus suprâ expositum est.

Contrarium
defendit
Coccej.

Vasallo non
prodest re-
vocatio.

Et hæc jure stricto adeò vera sunt, ut possessione quocunque modo semel translata Vasallus pœnam privationis non evitet, tametsi possessionem illam postea recuperaverit *2. f. 44. Vers. hodie autem & arg. L. 65. ff. de furt. L. penult. ff. de vi bon. rapt.* quia sufficit, quod semel Dominum defraudaverit. *Rosenth. cap. 9. concl. 2. n. 12. & seq.*

Requiritur
etiam ut
Dominus
velit feu-
dum esse
commissum.

54. tertium requisitum est, ut dominus declaret se feudum habere pro commisso *arg. L. 1. Cod. de revoc. donat. & L. 2. Cod. de jure Emphyt.* injuria enim si ad animum revocata non sit, dissimulatione censetur abolita *§. fin. Inst. de Fnjur. Curt. Jun. part. 4. n. 156. Alciat. Respons. 3. n. 10. Corn. vol. 1. Cons. 115. Dec. Cons. 185.* occasione hujus requisiti oritur.

An Domi-
no ante-
quam ani-
mum suum
declaravit
mortuo ejus
hæredes pos-
sint feudum
revocare?

55. Quæstio, An, si dominus moriatur, antequam animum suum declaret, hæredes ejus ob alienationem feudum revocare possint? ad quam omissis aliorum sententiis & deo, si Dominus alienationem factam sciverit, tempùsque animum suum declarandi habuerit, non tamen declaraverit, injuriam remisisse censetur, consequenter nec hæredes ipsius feudum revocare poterunt *arg. L. 1. Cod. de revoc. donat.*

Clar.

Clar. §. feudum. q. 64. n. 1. in fin. Schrad. part. 9. in pr. Curt. jun. part. 4. n. 157. hæc decisio quoque obtinet, si Vasallus, antequam Dominus animum suum declaraverit, mortuus sit, cum morte Vasalli crimen extinctum sit.

56. Punitur & ipse notarius officii ac famæ jacturâ, qui instrumentum alienationis fecit. 2. f. 52. in fin. 2. f. 55. pr. & si emptor sciat, pretium fisco cedit 2. f. 24. in fin. 2. f. 52. §. si quis. si verò nesciat, rem emptam feudum esse, aut sciat quidem, sed à venditore certior factus sit Dominum in alienationem consentire, pretium actione empti repetit.

Notarius instrumentum alienationis conficiens punitur.

57. 2dò. Occasione rerum delinquit Vasallus in Dominum, si feudo, qualecunque sit, abutatur, illudque reddat deteriorius. 2. f. 8. §. 1. non tamen quælibet deterioratio ad privationem feudi sufficit, sed ut notabilis sit, ipsiusque Vasalli dolo, vel culpâ admittitur, requiritur. Struv. cap. 15. aph. 5. Curt. jun. part. 4. n. 44. Roland. à valle Cons. 1. n. 9. & 103. Menoch. de arbitr. jud. quæst. lib. 2. cas. 78. n. 4. veluti si Vasallus feudalem villam cum gravi damno feudi diruat, arbores fructiferas incidat arg. L. 13. §. 4. ff. de Usufr. L. 45. §. penult. ff. de jure fisci. in subditos suos supra modum delæviat, insolitas operas aut collectas ab eis exigat, census & redditus injustè augmentet, neque ad subditorum superiorum preces, nec ad minaces superiorum admonitiones ab hujusmodi insolitâ & injustâ oppressione, vel exactione desistat. Vasq. Illustr. controuv. lib. 1. cap. 8. n. 17. & seq. Carpz. de lege Reg. cap. 13. sect. 3. n. 15. Befold. lib. 2. polit. cap. 9. n. 48. Illustr. D. ab Andler. jurisprud. publ. & priv. lib. 1. tit. 6. p. 3. n. 16. & seq. quam admonitionem superioris nequidem esse necessariam concludit Gramma decis. 104. quem sequitur Schamb. de feud. tit. 23. n. 7. Rittersh. lib. 2. cap. 5. q. 69. in praxi tamen eam præcedere testatur Gail. lib. 1. Obs. 17. n. 4.

Abutendo feudum amittitur.

58. 3tio Si Vasallus feudum, aut partem ejus, vel qualitatem feudi dolosè inficietur, per expressum textum 2. f. 26. §. Vasallus si feudum, nam si ignorans feudum abnegaverit,

Feudum vel ejus qualitatem inficiens feudo cadit.

excusabitur 2. f. 26. §. *Vasallus feudum quod sciens* & 2. f. 34. Idem dicendum si Vasallus ante vel etiam post litem contestatam se ad feudi abnegati recognitionem offerat, Dominoque expensas & damna, quæ ob inficiationem passus est, refundat. *arg. d. §. Vasallus si feudum in verb. & inde fuerit convictus*, non etiam privatur Vasallus, si alio inficiante ipse sciens non patefaciat d. §. *Vasallus*.

Obj. 2. f. 24. §. *fin.* 2. f. 37. *pr.* Ideo hic agi de specie ubi Vasallus, quod Domino facile erat, vel palam vel clam, difficile aut impossibile effecit, eoque Domino nocuit, hic verò speciem poni, ubi Vasallus manifestare omittit, quod Domini scire interest.

An instrumentum feudi abnegans illud perdat?

59. Verùm cum in d. §. *Vasallus* non tantùm si ipsum feudum vel ejus partem, sed & si conditionem feudi negaverit, feudo exspoliri dicatur, Quæritur utrùm etiam feudi jacturam patiatur Vasallus, si ipsum feudi instrumentum abneget? Ideo affir. quia instrumentum investituræ inficiando ipsam simul conditionem, & qualitatem feudi, quæ instrumentis contineri solet, abnegasse censetur. *Schrad. part. 9. Cap. 6. n. 23.*

Circa res non feudales delinquit Vasallus, si castrum Domini invadat.

60. *4to.* Si Vasallus in directi Domini rebus propriis, & ab eo possessis notabile damnum dederit, castrum, aut alium locum ad Dominum pertinentem oppugnaverit 2. f. 6. *vers. tutum* & 2. f. 7. *vers. si contigerit*. Nec distinguendum an Dominus vel Domina in castro tum temporis adfuerit, nec ne *arg. d. text. 2. f. 6. vers. tutum*. *Menoch. Conf. 99. n. 29. Zal. part. 10. n. 37. Sonsbec. part. 12. n. 34. Rittersh. lib. 2. cap. 5. q. 91. Rosenth. cap. 10. concl. 18. n. 10. & 11.* neque etiam interest ipse locum invaserit, an aliis invadentibus opem tulerit *arg. 2. f. 7. & 2. f. 57. Rosenth. cap. 10. concl. 18. n. 5.* totus ille locus Domini fuerit, an communis cum Vasallo *arg. L. 8. ff. de servit. urb. prad. L. 19. & 20. ff. ad Leg. Aquil. & L. 47. §. 1. ff. pro socio.*

Parricidium commissum inducit

61. Privari potest Vasallus feudo, non tantùm si contra ipsum Dominum, sed etiam si contra alium deliquerit; sic feudo

feudo cadit, si ipse commiserit parricidium. *1. f. 5. vers. item si fratrem. & 2. f. 24. §. denique vers. si verò.* idque eâ intentione, ut ipse vel solus, vel eò citius potiatur feudo. Per textum expressum *2. f. 37.* quia hoc demùm casu circa feudum deliquisse videtur: *Hotom. disp. feud. 41. vers. Duodecimam. Schamb. de feud. tit. 24. n. 1. Stryck. E. J. F. cap. 23. q. 29.*

62. Fratrem Domini sui si interfecerit Vasallus, feudum non amittit, ut apertè habetur *2. f. 37.* nisi proditoriè, vel in odium, & contumeliam Domini fecerit. *Rosenth. cap. 10. concl. 36. n. 15. & 29. Mozz. in tract. suo de feud. n. 61. vers. sed dubitari.* cujus ratio esse videtur, quia per occisionem fratris Domini simplex tantùm committitur homicidium, quod privationem feudi minimè inducere communiter docent DD.

Fratrem Domini interficiens non amittit feudum.

63. Idem dicendum, si Vasallus quâcunque ratione sibimetipsi violentas manus intulerit, quòd nullius post mortem culpæ argui possit, nec hæredes propter delictum defuncti pœnam sustinere debeant. *L. 20. ff. de pœn.*

Neque sibimet ipsi violentas manus inferens.

64. Ipsa convasalli traditio sive proditio etiam inter justas feudi amittendi causas jure feudali expressa reperitur. *2. f. 37. in verb. hominem tradendo ut in curiâ amplius stare non possit.* quem textum aliqui minùs rectè de quovis homine etiam extraneo intelligunt, cum jure feudali appellatione hominis frequentissimè Vasallus veniat.

Amittitur feudum ob traditionem convasalli.

65. Ob commissum crimen læsæ Majestatis sive Divinæ, sive humanæ, quin Vasallus pœnæ privationis subiaceat, dubio caret. *capit. CAROLI VI. art. 21. Borcholt. cap. 8. n. 15. Schrad. part. 9. cap. 8. n. 18.* Etiam ex causâ fractæ pacis publicæ Dominus Vasallo feudum aufert, sed ità, ut reo, cum transigit, vel agnatis, cum in reatu moritur Vasallus, reddat, interim verò fructus actori præstet. *Ord. Cam. p. 2. tit. 9. §. 2. & p. 3. tit. 48. §. 5. in fin. Land: Fr. 1548. tit. 3. §. 2. Land: Fr. 1521. tit. 2.*

Ob commissum crimen læsæ Majestatis.

66. Incestum tamen, aliâque crimina publica pœnam confiscationis bonorum inducentia, causis feudi amittendi non

Item ob incestum aliudve cri-

men bono-
rum publi-
cationem
inducens.

annumerant DD. quidam, eò quòd hæc crimina nullibi in ju-
re feudali inter causas feudi amittendi referantur, neque im-
plicet, quo minùs ex aliquo crimine bona publicentur, &
tamen ex eo ad privationem feudi civiliter agi nequeat: sic-
que sentiunt *Curt. jun. part. 4. n. 40.* Rittersh. *lib. 2. cap.*
5. q. 123. Setz. *disp. 9. th. 10. lit. b.* suam tamen sententiam
limitant, nisi crimen illud redundet in ipsum Dominum,
quo casu Vasallum feudum amittere asserunt. Nos publica-
tione bonorum feudum amitti suprà *n. 19.* statuimus. *2. f. 56.*
Rosenth. cap. 10. concl. 37.

Omittendo
peccat Va-
sallus si pe-
riculum
Domino im-
minens do-
losè celave-
rit.

67 Omittendo committit Vasallus culpam seu feloni-
am, ac propterea feudum perdit, imò, si cùm sciret peri-
culum grave imminere vel personæ, vel bonis Domini,
eum vel ex dolo, vel etiam ex negligentia desuper non cer-
tioraverit. *2. f. 24. §. 2.* qui textus ita habet: *praterè si Va-
sallus rescierit aliquem contra Dominum suum assaltum,*
vel mortem, vel captionem, aut patrimonii grandem jactu-
ram facere molientem, debet Dominum super hoc, quàm ci-
tius potest, certiorare, ut propterea Dominus sciens prudens-
que periculum valeat declinare, quòsi non fecerit, dolo-
que vel negligentia sua, vel fraude celaverit, beneficio se
cariturum agnoscat. Idem obtinet, si Vasallus Dominum
certiorare nequiverit, periculo tamen illi obfistere potuerit,
& non obstiterit *2. f. 7.* ubi verba: *pro posse meo, ut non fi-*
at, impedimentum prestabo, & si impedimentum prestare
nequivero, quàm citò poterò, tibi nuntiabo. Roland. à
Valle *Cons. 1. n. 96.* Sonsbec. *part. 12. n. 10.*

Si Domi-
num incar-
ceratum,
cùm passet,
non libera-
verit.

68. 2dò Si Dominum carcere detentum sciverit, eum-
que, cùm posset, non liberaverit. *2. f. 24. §. 2. vers. vel*
si cognoverit. quem textum Schrad. *part. 9. cap. 8. n. 8.*
Valq. *Illustr. controuv. 6. n. 6.* & alii quos refert Ludwel. *syn-*
nop. F. F. cap. 14. pag. 377. & seq. de Domino ab hostibus
capto, vel alias injustè carceri incluso intelligunt. *arg. text.*
2. f. 26. §. licet & 2. f. 39. §. fin. quia tamen *d. §. 2. lib.*
2. f. tit. 24. indistinctè liberationem Domini ex carcere Va-
sallo injungit, nec textus in contrarium allati de liberatio-
ne

ne ex carcere ullam mentionem faciant, sed tantum de liberatione à perjurio loquantur, veriùs videtur, quod Vasallus Domino quacunque ratione carceri incluso subvenire debeat. Rittersh. *lib. 2. cap. 1. q. 42.*

69. 3^{to}. Si Dominum inopem pro quantitate feudi alere recusaverit. *arg. Lib. 1. f. tit. 6. §. 2.* in quo dicitur, quod mutus feudum retinere non possit, si tamen feudum illud fuerit magnum, & Vasallus eo ablato se exhibere non valeat, tantum ei relinqui debeat, unde se sustentare queat, ergò etiam Vasallus tantum debet Domino relinquere, ut se honestè sustentare valeat; accedit, quod Vasallus teneatur Domino ad incolume 2. f. 6. denique & libertus patronum inopem alimentare tenetur L. 5. §. 18. ff. de agnos. & alend. libert.

Si Eum alere noluerit.

70. 4^{to}. Si Dominum non mortuum, neque lethaliter vulneratum in acie non notoriè injustà deseruerit 1. f. 5. in pr. & 1. f. 21. in fin. etiamsi Vasalli fuga Domino non nocuerit, sufficit enim quod nocere potuisset, & Vasallus, quantum in ipso fuit, perfidus extiterit. *Zaf. part. 10. n. 18. Bald. in cap. 1. in. pr. quib. mod., feud. amitt.*

Si Dominum in prælio deseruerit

Esti desertio non nocuerit Domino.

Obj. 2. f. 24. §. 2. voc. periclitantem. Rædeo unius rei affirmationem non protinùs esse alterius negationem. Ut ergò in textu objecto factum proponitur, ubi Dominus in prælio periclitatur, propterea tamen negari nequit, Vasallum felonix reum fieri, cum Dominum in prælio extra periculum constitutum deserit, idque eò minùs, quò magis alia juris feudalis capitula generatim, & sine periculi singularis commemoratione, loquuntur 1. f. 5. verb. si enim Dominus prælium campestre habuerit, & Vasallus eum morantem in ipso prælio dimiserit. item. 1. f. 17. 1. f. 21. & 2. f. 57. Ad hæc vox periclitantem cit. loc. tantum exempli causâ ponitur, eaque major quidam perfidix gradus significari videtur, & Dominus, qui prælio interest, nunquam non in periculo versatur.

videtur ad text. 2. f. 24. §. 2.

71. Nec relevat Vasallum fugientem, si post desertionem ad prælium statim reversus fuerit, quia in delictis jam

Imò licet statim reversus fuerit.

consummatis non est locus pœnitentiæ *arg. L. 65. ff. de furt. Curt. Jun. part. 4. n. 12. Rittersh. lib. 2. cap. 5. q. 55.*

Resolvuntur
objectiones.

Non Obst. 1. *L. 4. §. 13. ff. de Re. mil.* nam & deo eam loqui de emanfione, quæ extra prælium fit, non quæ in prælio, de quâ hic, nec ibi dici emanfionem extra pœnam esse, sed hoc tantum eam mitius, quàm desertionem puniri. Non Obst. 2. *L. 5. pr. ff. Eod.* & deo loqui de desertione, non emanfione, de quâ hic, nec ibi desertorem ultrò reversum pœnâ eximi, sed tantum sanciri, eum mitius puniendum esse, quàm deprehensum. Non Obst. 3. *L. 19. pr. ff. ad leg. Corn. de fals.* & deo eam loqui de falsâ monetâ inchoatâ non perfectâ.

Si Dominum lethaliter vulneratum putaverit nihilominus feudum amittit.

Non minùs Vasallum feudo mulctari posse, si Dominum lethaliter vulneratum erroneè existimans deseruerit, communiter tenent DD. quia non solum dolus, sed etiam culpa Vasalli punitur 2. *f. 24. §. 2. vers. præterea. Boc. disp. 16. th. 119. Rittersh. d. l. q. 51.* secus si probabiliter & iustis de causis eum mortuum, vel lethaliter saucium crediderit, modò non ipsius Domini sui, sed socii seu fœderati causâ bellum geratur, nam aliàs Domino etiam læso causâ successoris adhuc superest à Vasallo defendenda.

Quid si plures feudum commune teneant & unus Dominum deserat

72. Sed quid si plures feudum commune teneant, & unus eorum Dominum deserat? Bald. *ad cap. quia supra 1. f. 5. Schrad. part. 6. cap. 6. n. 91.* fidem & perseverantiam reliquorum fugientem à pœnâ excusare volunt. Alii distinguunt inter feudum dividuum, & individuum, illud amitti, hoc retineri statuunt. Mozz. *ex quib. caus. feud. amitt. n. 96. vers. pro solutione.* Curt. Jun. *part. 4. n. 18.* Alii, quos & ego sequor, simpliciter affirmant Vasallum fugientem privationis pœnam incurrere, quia non implicat portionem hanc reliquis applicari, vel Dominum loco perfidi cum reliquis in communione vivere. Rosenth. *cap. 10. concl. 16.* Ludwel. *Syn. F. F. cap. 18. pag. 470.* Vultej. *lib. 1. cap. 11. n. 19.* In civitate vel universitate feudum ab aliquo possidente aliter obtinet, cum pars civitatis neque delinquendo, neque contrahendo toti civitati possit præjudicare. Laudens. *in cap. 1. n. 15. Zaf. part. 10. n. 71.*

73. Sunt

73. Sunt tamen certi casus, quibus Vasallus absque metu caducitatis Dominum in prælio dimittere potest, veluti quando ad defendendum Dominum prorsus factus est inhabilis, item si aliter vitæ suæ consulere, aut jacturam bonorum suorum evitare nequiverit, non enim tenetur salutem Domini vitæ propriæ ac bonis præferre, cum ordinata charitas incipiat à se ipso, insuper & libertus, cui Vasallus plurimum comparatur, vitam patroni suæ præferre non obligetur *L. 5. §. penult. ff. de agnos. libert.* plura vide apud Coccej. *Hypom. F. F. tit. 11. §. 8.*

Casus excepti, in quibus Vasallus Dominum deserere potest.

74. Sed quid dicendum si substitutus Vasalli Dominum in prælio campestri deserat? communis est opinio Vasallum feudo privandum non esse, ad interesse tamen civile obligari; quod in casu, quo Vasallus in eligendo substitutum culpam commisit, non negaverim, quod si verò nullius culpæ argui possit, Dominusque substitutum voluntariè admiserit, nec Vasallum feudum amittere, nec ad interesse teneri crediderim.

Ob fugam substituti Vasallus Domino non tenetur.

75. *§. 10.* Delinquit Vasallus omittendo, si intra annum investituram petere neglexerit *2. f. 24. in pr.* excusat tamen justa causa, de quibus vide Coccej. *cit. loc. §. 19.* Simultanea quoque investitura perit, si negligatur, nec agnati succedere possunt, nisi probent, daß sie von Fall zu Fall der gesambten Hand Folg gethan *H. Pilt. l. 2. q. 20. Finckelth. disp. 8. th. 4. Coccej. tit. 11. §. 26.*

Propter non petitam investituram feudum amittitur.

76. Denique si servitia ratione feudi Domino debita præstare renuerit *1. f. 21. ratio exprimitur 2. f. 24. §. 2. in verb. sed non est alia justior causa beneficii auferendi, quam si id, propter quod beneficium datum fuerit, hoc servitium facere recusaverit, quia beneficium amittit. Aliud est, si fortè ideò non servierit, quia non potuerit, tunc enim feudum non amittit.* Ex quibus verbis inferri potest, quod Vasallus annuum canonem, quem Domino ex conventionem debet, per triennium fraudulenter & perfidè non solvens feudum amittat *arg. L. 2. Cod. de Fur. Emphyt.*

Item si Vasallus servitia præstare recusaverit.

*Culpa uniu
non nocet
alteri.*

77. In ordine ad amissionem feudi tamen culpâ alterius alteri non nocet, non prælati capitulo 2. f. 40. §. fin. Rosenth. cap. 10. concl. 3. Administratorum civitati. Rosenth. d. l. concl. 6. Tutorum, aut curatorum minoribus. L. 3. & 4. ff. quando ex fact. tut. L. 3. Cod. Eod. Vasalli agnatis, et si hæredibus. arg. 2. f. 45. nocet tamen Vasallis culpa eorum, quos ipsi eligunt, ut substituti, vel procuratoris, deß Trägers v. g. mariti Coccej. tit. 6. §. 35. Nisi Dominus in substitutum consenserit. Nec feloniam committitur nisi in Dominum, non in fructuarium, administratorem &c. 2. f. 33. §. 1.

*Amiſſionem
feudi ſen-
tentia ſal-
tem decla-
ratoria præ-
cedat neceſ-
ſe eſt.*

78. Ut autem Vasallus propter commissam feloniam beneficio suo excidat, causæ cognitio, sententiæque iudicis condemnatoria præcedat necesse est. 1. f. 21. & 1. f. 22. §. fin. item 2. f. 26. §. Vasallus si feudum. quæ in casibus, quibus feudum ipso iure amittitur, est duntaxat declaratoria, nimirum delicti commissi & pœnæ, in reliquis verò casibus, quibus feudum non ipso iure committitur, est privatoria. Est tamen regula generalis, quod feudum nunquam ipso iure committatur, nisi hoc expressâ lege dispositum reperiatur, aut rationes legis apertè convincant, à quâ communi regulâ in dubio non erit recedendum.

*Propria
auctoritate
Dominus
feudum oc-
cupare ne-
quit.*

79. Sive autem Vasallus ipso iure privatus sit feudo, si-ve per sententiam privatoriam eo privetur, Dominus auctoritate propriâ feudum occupare non potest, idque manifestè probatur per textum 2. f. 22. ubi formalia: *Quod si neque venerit ad tertiam vocationem hoc ipso feudum amittat, & ideo debet Curia Dominum mittere in possessionem.* Insuper in eodem textu subjicitur: quod si Vasallus conqueratur de Domino, forsan quia feudum malo ordine intravit, curia Dominum competenter cogere debeat, ut possessionem restituat. Plura videre licet apud Rosenth. cap. 10. concl. 41. ubi per 158. num. hanc materiam exponit.

*Quæſtio ad
quem feu-
dum amiſ-
ſum devol-
vatur.*

80. De eo magis disceptari video, ad quem feudum amissum devolvatur? ubi distinguendum imò, an feudum fuerit amissum culpâ Vasalli, an sine ejus culpâ, si culpâ Vasalli, subdistinguendum, an culpa fuerit commissa in Dominum,

num, an in extraneum, illo casu sive feudum sit novum, sive antiquum ad Dominum directum revertitur. 2. f. 24. §. denique. Quem textum tantum de feudo novo intelligendum esse, quidam contendunt, verum quod & antiquum ad Dominum redeat, patet ex textu lib. 2. f. tit. 37. qui loquitur in casu feloniam in alium commissam, & subjungitur: *quia tamen ea erga Dominum non fuerit facta, ad agnatum proximorem feudum pertinebit, si paternum fuerit.* Ergo si feloniam committatur in Dominum, Domino feudum aperitur. Hoc casu, quando videlicet in extraneum fuit commissa feloniam, rursus distinguendum inter feudum novum & antiquum, novum enim ad Dominum, antiquum vero ad proximos agnatos exclusis filiis devolvitur. Probatur hæc distinctio per d. text. lib. 2. f. tit. 24. §. denique. Qui habet: *Si vero non in Dominum, sed aliàs graviter deliquerit, sicut ille, qui fratrem suum interfecit, vel aliud grave crimen (quod parricidii appellatione continetur) commiserit, feudum amittit: & non ad Dominum sed ad proximos pertinet, si tamen beneficium fuerit paternum.* Ergo si novum fuerit, pertinebit ad Dominum. Si feudum sine culpâ fuerit amissum, puta ob defectum corporis, vel susceptionem clericatus, feudum novum ad ipsum Dominum, antiquum vero ad descendentes vel collaterales devolvitur. Vide tamen *suprà n. 21.* Est tamen casus quidam, quo feudum antiquum sine culpâ amissum ad Dominum devolvitur, scilicet cum Vasallo sine culpâ suâ casus perpetuus, feudo nondum quæsito, accidit, quo servitii magis, quam feudi fit incapax: tunc enim ipse alimenta inde capit, eoque mortuo ad ejus liberos feudum redit. Ratio, quare ad Dominum revertatur, est ista, ut loco servitiorum fructus consequatur.

81. Illud tamen notandum, quod feudum antiquum ob feloniam ad Dominum reversum, non diutius apud eum remaneat, quam Vasallus delinquens vivat, eo enim mortuo feudum agnatis collateralibus defertur, quorum jus à primo acquirente quæsitum per delictum Vasalli interverti non potuit. *arg. 1. f. 8. §. 1. 2. f. 40. vers. item si clericus.*

E

Atque.

Feudum antiquum ad Dominum revertitur non manet penes ipsum in perpetuum.

Atque hâc ratione & Dominus habet injuriæ sibi illatæ ultionem, nec agnatorum juri detrahitur, cum illis ex delicto in Dominum commissio nullum jus succedendi competat, sed demùm ex morte Vasalli. Struv. *cap. 15. aph. 14.* Iter. *de feud. Imp. cap. 24. n. 10.* Vultej. *lib. 1. cap. 11. n. 70. vers. priorem igitur.* ubi plures sententiæ hujus fautores allegat. Dissentiunt Fachin. *lib. 7. contr. cap. 22.* Schamb. *de feud. tit. 29. n. 2. & 3.*

Casus Excepti, in quibus feudum ob feloniam in Dominum commissam amissum statim ad agnatos devolvitur.

82. Nonnunquam etiam feudum ob culpam in personam Domini commissam amissum, non expectatâ morte Vasalli delinquentis, statim ad proximos agnatos devolvitur, quando videlicet Dominus delicti causam dedit, aut cum Vasallo collusit, quo casu filii quoque ad successionem feudalitiam admitti debent, sicut & in casu, quo descendentes vel agnati proprio nomine jus ad feudum habent, ut si feudum omnibus principaliter sit concessum, item si feudum tempore delicti commissi adhuc pater avum fuerit, hoc siquidem casu nepotes non patri sed avo in feudo succedunt. Rosenth. *cap. 11. concl. 6.* alios casus quibus feloniam Vasalli non nocet liberis vide apud Coccej. *tit. 11. §. 34.*

felonia à Domino remitti potest, etiam invitis agnatis.

83. Cæterum, quæ de amissione feudi ob feloniam Vasalli hucusque dicta sunt, dum demùm procedunt, nisi Dominus commissam feloniam vel expressè vel tacitè remiserit, quæ remissio etiam invitis agnatis, ad quos feudum devolveretur, fieri potest. Recess. *Imp. de Anno 1570. §. 40.* modò sententia judicis condemnatoria nondum fuerit lata, per hanc enim agnatis jus ad feudum acquiritur, quod ipsis invitis auferri non potest. Struv. *cap. 15. aph. 12. n. 9.*

Eadem serè ratione amittit Dominus proprietatem, quâ Vasallus Dominium utile.

84. Quemadmodum autem Vasallus variis ex causis Dominium utile, ità ex iisdem causis (nisi manifesta disparitatis ratio adsit) Dominus Dominium suum directum amittere solet. *2. f. 6. in fin.* sive Vasallus juraverit, sive ex pacto jurare non teneatur. *2. f. 47.* Rosenth. *cap. 11. concl. 19.* Vultej. *lib. 1. cap. 11. n. 52.* Coccej. *tit. 11. n. 22.* & ità DD. communiter.

Quæstio

85. Cuinam verò Dominium directum cedat, in diversas

sas abeunt sententias : quibus omiffis ꝛdeo cum D. Schamb. evinam ce-
dat Domi-
nium dire-
ctum
de feud. tit. 32. distinguendo utrùm Dominium illud dire-
 ctum fuerit allodiale, an verò feudale, illo casu Dominium
 directum consolidatur cum dominio utili *2. f. 6. & 26. §. 5.*
Verf. Domino. item. *2. f. 47.* sive feudum fuerit novum,
 sive antiquum. Hoc casu agnatis Vasalli delinquentis per
 investituram ad feudum vocatis, vel his deficientibus Domi-
 no superiori applicatur. Dissentit Thomafius *in dissert. de*
felonia Domini §. 7. & seqq. & quamvis citatos textus in du-
 bium vocare nequeat, attamen eos in germanià nunquam
 fuisse receptos in *§. 16.* ex Schiltero *in Cod. Jur. Alem. feud.*
in Com. ad cap. 69. ostendit, sed quia J.C. Germaniæ com-
 muniter ac sine contradictione textus feudales in *lib. 1. & 2.*
usque ad tit. 58. allegare solent, vix est credibile, dictos
 textus in germanià non fuisse receptos.

ARTICULUS XX.

De Judicio & Processu feudali.

SUMMARI A.

1. *Transitio.* 2. *Actiones nomine feudi competentes varia sunt.* 3. *Quanam actiones Vasallo nomine feudi constituendi dentur.* 4. *Nomine feudi constituti datur actio realis & personalis.* 5. *Publiciana datur Vasallo contra Dominum.* 6. *Actio confessoria & negatoria etiam Vasallo competunt.* 7. *Utrùm Vasallus possit agere petitione hereditatis.* 8. *An Interdictis uti possit.* 9. *Officium judicis nobile implorare potest.* 10. *Domino contra Vasallum pariter actio realis & personalis competit.* 11. *Contra tertium non datur Domino actio personalis.* 12. *Contra Vasallum non habet actionem realem, nisi feudum sit ipso jure commissum.* 13. *Quatenus contra tertium actio realis*

Domino detur. 14. Interdicta Domino competunt 15.
 Actio præjudicialis directæ Domino denegatur. 16: & 17.
 Quando & quibus actionibus descendentes experiri possint.
 18. Quando agnatis actio concedatur. 19. Coram quo ju-
 dice causæ feudales agitari debeant. 20. Quando Domi-
 nus directus sit judex competens. 21. Imperator in cau-
 sis capitaneorum pares curia non adhibet. 22. Fæmina in
 feudalibus judex esse potest. 23. Item rusticus. 24. &
 25. Quando Pares Curiae judices agant. 26. Pares Cur-
 ria regulariter omnes judicant. 27. Solus Dominus non
 potest eligere pares ad judicandum. 28. Pares Curia à
 partibus electi non præstant novum juramentum. 29.
 Quisnam in causis subfeudorum judex sit. 30. In judi-
 cem etiam eligi potest ille, qui non perpetuò manet Vasal-
 lus. 31. Quandoque ordinarius loci cognoscit. 32. Quis-
 nam sit judex, si de possessione litigetur. 33. Quisnam
 jure feudali Alemannico sit judex competens. 34. Diffe-
 rentia inter jus feudale longobardicum & Alemannicum
 quoad numerum parium. 35. Queritur, quis hodiè de
 controversiis feudorum Imperii cognoscat. 36. & 37.
 Ampliationes quedam de reservatâ Imperatori jurisdic-
 ctione. 38. An Imperator exclusis Imperii Statibus possit
 cognoscere de feudis Imperii Regalibus. 39. Ortâ inter
 Imperatorem & Vasallum Imperii lite Status Imperii cog-
 noscunt. 40. Vicarii Imperii etiam de feudis Imperii cog-
 noscere possunt. 41. Resolvuntur objectiones. 42. In
 subfeudis Imperii vel Dominus subinfeudans vel subvasal-
 li judices agunt. 43. Judicium Austregarum non habet
 locum in feudalibus. 44. Quomodo in causis feudalibus sit
 procedendum. 45. Quoad citationem differt jus feudale à
 jure communi. 46. Item in modo procedendi in contumaci-

am. 47. An juramentum calumnia in causis feudalibus sit praestandum. 48. Reconventio in causis feudalibus locum habet. 49. 50. & 51. Enumerantur quaedam specialia in materia probationis. 52. An adhuc hodie obtineant. 53. Actore non probante Reus absolvitur. 54. Juramenta in causis feudalibus praestari solita praestabantur olim cum 12 Sacramentalibus. 55. Si partes ulterioribus probationibus renuntiant iudex fert sententiam. 56. Quid in illa ferenda sit observandum. 57. 58. & 59. Declaratur quid in appellatione sit observandum. 60. Quomodo executio fiat in feudalibus. 61. Quisnam exequatur sententiam feudalem. 62. In feudis Imperii executio fit à Ducibus Circulorum. 63. Dominus condemnatus gaudet beneficio competentiae, non etiam Vassallus

I.

CUM de feudis non minùs ac aliis rebus frequentes oriuntur controversiae, superest, ut cognito, quid unicuique ratione juris feudalis tribuendum sit, quâ ratione quisque suum consequi possit, dispiciamus: ad cujus faciliorem intellectum *primò*. de proditis in hunc finem actionibus, *secundò*. de iudice competente, & *tertiò* demùm de ipso ordine, & modo in causis feudalibus procedendi tractabimus.

Transitio.

2. Actiones nomine feudi Domino & Vassallo competentes pro diversitate casuum variae sunt, aliae enim ipsis competunt nomine feudi constituendi, aliae nomine feudi jam constituti.

*Actiones
variae compe-
tent.*

3. Nominè feudi constituendi datur Vassallo contra Dominum actio personalis ex contractu illo oriunda, per quem Dominus ad feudum constituendum se obligavit, ut si per stipulationem feudum sit promissum, datur actio ex stipulatu, si per venditionem, actio empti, & sic de reliquis contractibus nominatis; si per contractum innominatum facta sit illa promissio, actionem praescriptis verbis intentare pote-

*Actiones
nominè feu-
di constitu-
endae compe-
tent.*

poterit, si nudo tantum pacto conditionem ex moribus dat Stryek. *E. F. F. cap. 24. q. 5. Vultej. lib. 2. cap. 1. num. 11.* alii conditionem ex lege tribuunt, quâ de re supra egimus, estque actio ratione feudi competens bonæ fidei, rei persecutoria, & perpetua. Si verò ex ultimâ voluntate v. g. ex legato feudum debeatur, legatario non competit actio vindicatoria, sed actio personalis ex testamento adversus hæredem ad complendam investituram, per quam modò jus reale in ipsum legatarium transfertur, quod in alios ipso jure à morte testatoris transit.

Actiones feudi constituti nomine competentes.

4. De feudo jam actualiter constituto tam reales quàm personales actiones Vasallo competunt; Personales ex contractu per quem Dominus Vasallo aliquid præstandum promisit, Reales videlicet utilis rei vindicatio, quâ experiri potest adversus quemcunque possessorem aut detentorem *2. f. 8. vers. Rei autem.* etiam contra ipsum Dominum, si ille feudum injustè detineat *arg. L. 1. §. 1. ff. si ag. vectig. pet. Vultej. lib. 2. cap. 1. n. 13. vers. quod autem Clarus §. feudum q. 89.*

Datur contra Dominum actio publiciana.

5. Publicianâ quoque actione in casu posito contra Dominum agere potest Vasallus, cum possessio Ejus respectu Dominii utilis sit vitiosa.

Nec obst. *§. 4. Inst. de Act.* in quo publicianam contra Dominum dari negatur; loquitur enim ille *§. de bonæ fidei possessore*, qui causam suam non habet à vero domino, Vasallus econtra ab ipso Domino causam habet. *Hunn. cap. ult.*

Confessoria & Negatoria etiam Vasallo competunt.

p. 397.
6. Non minùs ad servitutem feudo debitam asserendam, vel ab alio in feudo denegandam actio realis Vasallo competit, confessoria scilicet & negatoria *2. f. 8. vers. Rei autem.*

An petitione hæreditatis agere possit.

7. An autem Vasallus petitione hæreditatis ratione feudi experiri valeat, quæritur? quod possit, si feudum sit hæreditarium, & alter pro hærede vel possessore possideat, extra controversiam est, cum tale feudum habeatur pro re hæreditariâ. De feudo ex pacto & providentiâ dubitatur, & respon-

respondetur hoc in petitionem hæreditatis non venire, quia appellatione hæreditatis nullatenus continetur, sed ei opponitur 2. f. 51. §. si contentio. Mynsing. Cent. 3. observ. 67. n. 2. Gail. lib. 2. obs. 154. n. 10. & seqq.

8. Non petitorio iudicio duntaxat, sed etiam possessorio, sive interdictis vasallus jus suum tueri potest, quod de interdicto adipiscendæ, & retinendæ possessionis non videtur esse dubium, sicut & de interdicto recuperandæ possessionis in casu, quo vasallus ab aliquo tertio de possessione est dejectus, si verò à Domino possessione suâ fuerit privatus, potius actio in factum erit instituenda, nisi vis armata à Domino illata sit. Stryck. E. F. f. cap. 24. q. 21. Struv. synt. F. f. cap. 11. aph. 3. n. 1. Zaf. part. 7. n. 49. quo sensu intelligendus est n. 33. Art. 19.

Interdicta etiam vasallo dantur.

9. Denique & officium iudicis nobile implorare potest, si fortè à Domino nimis gravetur servitiis, aut aliàs in possessione turbetur. Rosenth. cap. 12. concl. 12. n. 26. Curt. jun. part. 7. n. 39. Vultej. lib. 2. cap. 1. n. 16.

Potest quoque implorare officium iudicis nobile.

10. Domino æquè contra Vasallum, quàm Vasallo contra Dominum tam personales, quàm reales actiones dantur: & personales quidem ad implendum id, ad quod ex speciali conventionione Vasallus se obligavit, veluti si per stipulationem certa promiserit servitia, Dominus ea vel actione ex stipulatu, vel ob concurrentem contractum innominatum do ut facias, actione præscriptis verbis exigere, vel, si malit, conditione causâ datâ causâ non secutâ ad repetendum feudum agere potest 1. f. 21. quod si ex speciali curiæ consuetudine, vel ex feudali jure aliquid præstare teneatur, conditio ex lege seu moribus locum habet.

Domino contra vasallum competunt actiones reales & personales.

11. Adversus tertium Dominus actione personali agere non potest, cum non nisi contra eum, qui nobis ex contractu, vel delicto obligatus est, dari solet. §. 1. Inst. de Act. L. 25. in pr. ff. de obl. & Act.

Personali non potest agere contra tertium.

12. Sicut autem Dominus contra tertium actionem personalem intentare nequit, ita eidem contra vasallum non datur actio realis, nisi feudum fuerit ipso jure commissum, hoc enim

Nec realis contra vasallum, nisi feudum fuerit.

rit ipso jure commissum.

enim casu dominium statim redit ad dominum solâ feudi possessione penes vasallum remanente, ad quam consequendam rei vindicatio ipsi conceditur; in reliquis casibus, quibus non nisi mediante sententiâ privatoriâ feudum committitur, cum per eam modò dominium vasallo auferatur, non actione reali, sed personali, conditione nimirum causâ datâ causâ non secutâ, vel conditione ex lege ad Dominium unâ cum possessione sibi restituendum agere potest. Vultej. *lib. 2. cap. 1. n. 19.* Struv. *3. F. f. cap. 16. aph. 2. n. 4.*

Actio realis Domino contra tertium datur.

13. Datur tamen Domino actio realis, seu directa rei vindicatio contra quemvis possessorem extraneum, si vasallus agere aut nolit, aut non possit; Nam si in vindicatione rei feudalis Dominus & vasallus concurrant, vasalli causa potior est. Rosenth. *cap. 12. concl. 12. n. 3.* Vultej. *lib. 2. cap. 1. n. 14.* Stryck. *E. F. f. cap. 24. q. 6. & 7.*

Interdictis Dominus experiri potest contra quemcunque.

14. Interdicta quoque Domino competere expeditum est, si à vasallo, vel à quocunque alio in quasi possessione Domini turbetur, utili Interdicto uti possidetis contra turbantem se tueri poterit: similiter si vasallus in verâ suâ possessione inquietetur, & agere nolit, vel non possit, Domino utili hoc Interdicto succurritur. Vultej. *lib. 2. cap. 1. n. 22.* si verò planè possessione suâ civili spoliatus fuerit, datur ei utile Interdictum unde vi, nec non remedium *ex Canone redintegranda caus. 3. q. 1.* vel etiam remedium utile *ex L. ult. Cod. de acquir. vel amitt. possess.* Thyllius *in Not. ad E. F. f. Stryck. cap. 24. q. 13.*

Præjudicialis directâ non datur Domino contra vasallum.

15. Præjudicalem actionem Domino contra vasallum, qui se talem esse negat, nonnulli denegant, quod de directâ verum est, quia in personam vasalli nullum jus habet, utilem tamen ipsi competere veriùs videtur *arg. liberti.* Ludwell. *Synop. F. f. cap. ult. p. 522.* Stryck. *E. F. f. cap. 24. q. 15.*

Filiæ datur remedium ex L. fin. C. de Edict. D. Hadri. toll.

16. Descendentibus & agnatis quandoque de feudo, & ad feudum actiones competunt, itâ filiæ datur remedium *L. fin. Cod. de Edict. D. Hadri. toll.* vi cujus, incidente inter ipsam & agnatum super re feudali controversiâ, in possessionem

nem rei controversæ est immittenda, quia & fœminæ multis in casibus feudorum capaces sunt, ideòque non in possessorio, sed demùm in petitorio iudicio discutiendum, ad quem bona controversa pertineant: nisi manifestò constaret, bona illa feudalia ejus qualitatis esse, ut à fœminis possideri nequeant; hoc siquidem casu neutiquam in possessionem immittenda foret. *Vultej. lib. 1. cap. 9. n. 59. & 60.* Idem dicendum quando frater cum sorore in apprehendendâ possessione feudi à patre relicti concurrat.

17. Atque ex hoc sequitur, quod multo magis in possessione adeptâ manuteneri debeat, & si possessione suâ spoliatur, interdictò recuperandæ possessionis eam recuperare possit. *Curt. jun. Cons. 41. n. 10.*

Filii in possessione tuenda.

18. Agnatis actio datur, si, ut modò insinuatum est, Vassallo sine hærede masculino defuncto, probationes in promptu habeant, feudum relictum à fœminâ possideri non posse: similiter feudo cum consensu Domini alienato datur ipsis vel actio revocatoria ex jure *πρωτομυσσεως*, vel ex jure devolutæ successionis, de quibus plura videri possunt apud *Vultej. lib. 1. cap. 11. n. 79. usquè ad n. 110.* Plures actiones pro qualitate casuum ratione feudi tam Domino, quam Vassallo competere certum est, quibus speciatim enumerandis, cum per omnia ferè juri Civili convenient, ac prolixo satis calamo à Rosenthalio *cap. 12. concl. 11. & seq.* nec non ab aliis annotatæ reperiantur, studio supersedemus, & hoc unicùm adhuc superaddimus, quod sicut in civilibus, ita etiam in feudalibus causis quandoque ordinariè, quandoque summarie procedatur. Summarie processus instituitur, quando de viduarum, vel filiarum dote, dotalitio, aut vitalitio litigatur; omnes enim causæ dotis, alimentorum, viduarum, & pupillorum summarie tractari debent. Martini in comm. *ad rubr. ord. proc. Sax. n. 62. 72. 73. 106.* quibus præmissis

Quando agnatis actio datur

Causæ feudales quandoque summarie tractantur.

19. Ad Articuli hujus membrum secundum, coram quo iudice nimirum actiones illæ proponi debeant, progredimur: ubi varia benè secernenda sunt. 1. quid obtinuerit de jure

Quisnam sit iudex competens causarum feudalium.

antiquo longobardico & germanico. 2. quid hodiè in feudis Imperii immediatis & mediatis obtineat, quæ differentia necessariò faciendâ, quia hodiernus processus feudalis à longobardico multùm differt, nec à feudis Imperii immediatis ad mediata à statibus Imperii dependentia argumentari semper licet: quam rem fusè tractat Henric. Rosenth. *in tract. & Synopsi. totius Jur. feud. cap. 12. in 20. conclusionibus.*

Dominus
directus
quando ju-
dex compe-
tens.

20. Jure longobardico Judex causarum feudalium est quandoque Dominus directus, quandoque Pares Curia. Dominus directus est Judex competens, quoties inter ipsos convassallos certò tales de feudo controversia movetur 2. f. 55. §. 2. *in fine.* Nec distinguendum qualis sit Dominus, quia in causa feudali etiam Vassallus Clericus coram Domino laico conveniri potest *Cap. novit. 13. de Jud. & cap. 6. & 7. de foro compet. Rosenth. cap. 12. concl. 1. n. 10. vide supra tit. 4. n. 16.*

Imperator
in causis
Capitane-
orum solus
cognoscit.

21. Imperator quoque tanquam Dominus directus in causis feudalibus Capitaneorum, h. e. principiorum Statuum Imperii Pares Curia in judicio feudali adhibere non tenetur, quod tamen facere debent Status de jure longobardico, si in causis Vassallorum cognoscant 1. f. 18. Struv. S. F. F. *cap. 16. aph. 5. n. 1. Vultej. lib. 2. cap. 2. n. 8.*

Fœmina
in causis
feudalibus
potest esse
judex

22. Fœmina quoque Dominium directum habens in causâ feudali cognoscere potest, quamvis enim mulier à munere judicandi regulariter repellatur *L. 12. §. 2. ff. de Jud.* hoc tamen perpetuam exceptionem habet, quando talem acquirit dignitatem, cui annexa est jurisdictio. Struv. S. F. F. *cap. 5. aph. 3. n. 1. Schrad. part. 10. Sect. 1. n. 6.* similiter fœmina potest esse judex in causâ suorum subditorum si in feudo fœmineo succedat, & in tali feudo judicia Ober- oder Unter-Bericht reperiantur, potestque, si ipsa non intelligat, judicium per alium gerere.

Etiam ru-
sticus.

23. Etiam rusticus judex feudalis esse potest. Rosenth. *l. cit. n. 6. & 7.* si nempe Vassallos habeat, qui ab ipso feudum recognoscant. Coccej. *in disp. de eo, quod justum est circa rusticos in materiâ feudali cap. 2. §. 6. in fine.* quamvis

vis enim rusticus servitiis militaribus non indigeat, capax tamen erit feudi, & jurisdictionis feudalis, cum hæc servitia non ad substantialia, sed naturalia tantum feudi, quæ abesse possunt, pertineant.

24. Pares Curia sunt judices, quoties Dominum inter & Vasallum controversia feudalis oritur, utpotè si Dominus Vasallum commissæ feloniam arguat, quam Vasallus commissam esse negat, vel si Dominus feudum masculinum esse contendat, quod Vasallus foemininum esse asserit. 2. f. 16. & 39. §. si inter Dominum & Vasallum & 2. f. 55. §. 2. in fin. ratio est, quia nemo est iudex in propria causa.

Pares Curia judices sunt, si lis sit inter Dominum & Vasallum.

25. Non minus officio iudicis funguntur, quando contentio inter duos Vasallos orta Dominum per consequentiam concernit, ut apertè habetur 2. f. 46. cujus verba: *quodam sine filio decedente, alius credens beneficium, quod ipse tenebat, apertum Domino esse, ab eo investitus est ejus beneficii nomine, econtra apparent agnati, qui feudum sibi vendicant quasi paternum, est igitur questum, an apud curiam Domini, vel iudicem sit hæc questio terminanda? & responsum scio, quia ad Dominum quodammodo causa spectare videtur, ad quem investitus habebit regressum de evictione, ut coram paribus finiatur curtis.* Quod obtextuum generalitatem etiam de Domino non recognoscente superiore asserendum. Iter. *de feud. Imper. cap. 25. §. 17. Vultej. lib. 2. cap. 2. n. 24.* neque, ut Modestinus Pistor. *Vol. 1. Conf. 59. q. 2. n. 45.* aliique ex antiquioribus J.C. volunt, attendenda est qualitas Parium, cum Pares etiam inferioris conditionis, quam sunt ipsi litigantes, cognoscendi potestatem habeant. *Mynsing. Cent. 4. obs. 89. n. 3. Curt. Jun. part. 7. n. 34.* modò sint Pares Curia ejusdem 2. f. 16. & fidelitatem Domino juraverint. 2. f. 55. §. 2. in fine. excluduntur proinde illi, qui sub aliâ Curia sunt, nisi in eadem Curia tot Pares non reperirentur, quibus formari posset iudicium feudale. *Modest. Pist. l. c. n. 46.* inspicienda tamen consuetudo cujuscunque Curia.

Item si lis inter duos Vasallos orta Dominum indirectè concernat.

Et si Dominus non recognoscat Superiorem.

Aut Pares inferioris conditionis sint.

26. Si plures sint ejusdem Curia Pares omnes judicabunt,

Curia omnes

judicant, nisi litigantibus aliud placuerit.

bunt, nisi litigantes aliquos ex illis eligere maluerint; in quibus eligendis si dissenserint, permittitur prius Domino quot & quos voluerit nominare, secundum quem numerum à Domino comprobatum Vasallus pariter ex reliquis, quoscunque velit, eligere potest. 2. f. 16. quod si Dominus eligat, Vasallus verò electionem subterfugere quærat, in ipsius pœnam soli à Domino electi controversiam diriment. Rosenth. cap. 12. concl. 8. n. 9. & seq. Mynsing. Cent. 4. obs. 89. n. 5. & 10. Struv. S. F. F. cap. 16. aph. 6. n. 3. idem dicendum si Dominus electionem subterfugiat.

Solus Dominus nequit eligere Pares.

27. Ut autem solus Dominus eligat, vix est ut admitti possit, tum quia textus feudales expressè electionem tam Vasallo, quam Domino tribuunt, tum etiam quia pessimè exempli est, eum judicem dari, quem altera pars nominatim petiit L. 47. ff. de jud. Rosenth. cap. 12. concl. 20. Zaf. part. 11. n. 12. cum seqq. Gail. lib. 2. obs. 34. pacto tamen investituræ inserto caveri posse, ut solus Dominus vel etiam Vasallus eligat, expeditum est. arg. L. 1. §. 6. ff. Depositum & L. 23. ff. de R. J.

Pares curiæ judices electi non præstant novum juramentum.

28. An verò Pares Curia ritè electi novo juramento, quod secundum jus judicare velint, adstringi debeant, quæri solet? & respondetur N. sed sub præstito fidelitatis juramento hoc promittunt. Per textum 2. f. 55. §. 2. in fine ubi tantum fit mentio de Paribus Curia sub debito fidelitatis, non sub debito rectè judicandi, conjuratis. Mynsing. Cent. 4. observ. 89. n. 6. & 9. Vultej. lib. 2. cap. 2. n. 29. Stryck. E. F. f. cap. 25. q. 8. per verba igitur sub debito fidelitatis conjuratos. 2. f. 55. expressa, non denotatur quasi Pares novum teneantur præstare juramentum, sed quod tantum de præstito juramento moneantur.

Subvasallorum lites coram reliquis subvasallis vel Domino subinfeudante finire debent.

29. Quod si Vasallus alios de feudo suo subinfeudaverit, hisque inter ipsum & subvasallum orta fuerit, coram reliquis subvasallis causa agitari & terminari debet, quia illi sunt ejusdem Curia Pares: sic etiam incidente inter ipsos subvasallos controversiâ, subinfeudans tanquam Dominus Curia hujus inferioris cognoscit. Rosenth. cap. 12. concl. 7. n. 19. Be-sold. thes. pract. voc. Mann; Gericht.

30. Illud quoque notandum, quod & ii, qui tantum feuda emptitia cum pacto de retrovendendo, vel pignorantia, aliâque similia possident, in iudices eligi possunt; quia sufficit eos tempore litis pendentis Domini Vasallos esse. Pariter & Vasallus de commissâ feloniam accusatus, nondum tamen per sententiam condemnatus, rectè eligitur. Schrad. *part. 10. Sect. 7. n. 156.* quomodo autem Pares Curia constituantur, & de modo procedendi vide Ludovici *Einleitung zum Lehen* & *Process cap. 1. §. 18. & seqq.*

Quo tempore litis pendentis vasalli sunt in iudices eligendi possunt.

31. Nonnunquam etiam ad ordinarium loci cognitio causarum feudalium pertinet, quando nimirum vel causa non est perfectè feudalis, vel iudex feudalis ex rationabili causâ ut suspectus reculatur, vel iudicium feudale planè deficit, fortè ob defectum Parium. *arg. 2. f. 16. in verb. si tamen pares habeat.*

Quando iudex ordinarius de feudis cognoscat.

32. Quæritur, quis iudex sit, quando lis est, cuiam interim possessio decernenda, donec res in petitorio ratione proprietatis finiatur? R. iudicem esse Dominum directum excluso iudice ordinario, quia causa possessorii est causa feudalis, multumque interest Domini scire, ad quem interim possessio feudi spectet. Contrarium tamen in praxi receptum esse testatur Rosenth. *cap. 12. concl. 12. n. 70.* Vultej. *lib. 2. cap. 2. n. 45.* nostram verò opinionem quotidie praticari, testis est V. Sande. *in consuetud. feud. Geldriae tr. 3. cap. 1. §. 2. n. 12.* plures casus, quibus in controversiis feudalibus iurisdicção iudicis ordinarii fundata est, recenset Thyll. *in not. ad E. F. f. Stryckii cap. 25. q. 10.* Rosenth. *cap. 12. concl. 4.* Ludovici *l. c. §. 20. & 21.*

Si super possessione disceptetur Dominus directus iudex est.

33. Jure feudali alemannico æquè ac jure longobardico iudex competens causarum feudalium nonnunquam est ipse Dominus directus, quando nimirum inter ipsos convasallos controversitur, nonnunquam Pares Curia, quando controversia feudalis Dominum inter & Vasallum oritur, vel inter convasallos orta Dominum quodammodo respicit, eò quòd in propriâ causâ sententiæ ferendæ potestas nemini committatur *L. unic. Cod. ne quis in sua causâ iudicet.* Vicarium tamen,

Quidnam jure feudali alemannico in dirimendis controversiis feudalibus obtineat.

men, qui sui loco iudicio feudali praesit, & germanicè ein Lehen-Richter / Lehen-Probst / oder Staabhalter dicitur, vel ex ipsis Paribus Curia, vel non contradicentibus litigantibus quemcunque alium constituere potest. *jus feud. alem. cap. 120.* ubi tamen hoc observandum, daß von dem Lehen-Herrn diesem Lehen-Richter / und denen übrigen Lehen-Leuten / was diese Sach betrifft / ihre sonst geleistete Lehen-Pflicht in so weit erlassen / daß sie nicht wider die Acten nothwendig vor dem Lehen-Herrn sprechen müssen; dann sonst wären sie dem Gerechtigkeit verdächtig. Schilter. *ad cap. 116. jur. feud. alem. §. 3.* ubi etiam *in cap. 120. §. 5. & 6.* sententias à tali Vicario & aliis Vasallis prolatas recenset. Si Dominus Vicarium non designet, sed solis Curia Paribus cognitionem causae committere velit, ipsi Pares aliquem inter se eligunt, qui vota reliquorum colligit, & quasi caput collegii est. De quo *jur. alem. vide Schilter. in Comm. jur. feud. alem. cap. 116. §. 3.* quamvis autem feudistae sentiant, quod de jure feud. longob. Vasallus invitus non teneatur iudicem agere, de jure tamen feudali alemannico res aliter se habet, ita ut Vasallus etiam invitus iudex esse debeat. Schilter. *l. c. cap. 20. §. 1.* Sächsisch: Lehen-Recht / *cap. 65.* ibi: Wann der Herr seinen Mann also theidinget / er mag wohl seinen Mannen (die da gegenwärtig sind) mit Urtheil gebieten / daß sie zu seinen Lehen-Recht kommen; welcher dann der nicht kömpt / den findet man dem Herrn wethafftig mit urtheilen / es benehme ihn dann ehehafte Noth / daß er nicht kommen möge. Reinhard. *different. jur. civ. & sax. p. 3. different. 13.*

Differentia
juris feud.
longob. &
Alemann.
quoad nu-
merum Pa-
rium.

34. Quoad numerum Parium nonnihil recedit jus feudale alemannicum à jure longobardico, utpotè quo (si litigantibus omnes ejusdem Curia Pares ad causae cognitionem admittere displicuerit) in arbitrio eorum est, quos & quot ex illis velint eligere, ut supra *n. 26.* dictum: econtrà jure feudali alemannico *cap. 18.* ad minimum Pares 12. inter quos ipse Vicarius computatur, requiruntur; quos si Dominus in Curia sua non valeat numerare, Dominum superiorem, à quo Dominium suum recognoscit, ut deficientem Parium numerum

merum ex suæ Curia Paribus suppleat, requirere debet: sin autem Dominium suum sit allodiale, causa coram Domino territoriali, vel etiam ordinario loci, modò aliàs sit iudex competens, ventilanda est. Jus feud. alem. cap. 28. vid. Ludovici cap. 1. §. 29. & seqq.

35. Cùm autem praxis hodierna à jure longobardico, nec non jure feudali alemannico quoad competentiam fori, præcipuè quandò de feudis Imperii controvertitur, ut plurimùm aliena sit, videamus quisnam hodie ortà de feudo Imperii lite sit iudex competens: ubi conformiter juri longobardico distinguendum, utrùm inter ipsos Imperii Vasallos, an verò inter Imperatorem & Imperii Vasallum de feudo controversia moveatur: priore casu subdistinguendum, an feudum, de quo disceptatur, sit Regale, vel non Regale. Si inter ipsos Imperii Vasallos de feudo Regali lis oriatur Imperatori exclusà Camerâ Imperiali jus dicendi facultas competit. Ut patet ex ipsâ Ordinat. Cam. part. 2. tit. 7. §. ob auch. Gail. lib. 1. obs. 29. n. 8. Schwed. in *introduc. in jus publ. part. spec. sect. 1. cap. 9. §. 18.* Schrad. part. 10. sect. 2. n. 66. si de feudo non Regali contentio sit, Camera æquè ac Judicium Imperiale Aulicum cognoscere potest. Gail. d. l. Sixtin. de Regal. lib. 1. cap. 8. n. 16. & seq. Ludovici cap. 1. §. 32. & seqq.

36. Quod de reservatâ Imperatori in feudis Regalibus jurisdictione dictum, ampliatur 1. ut nequidem per compromissum cognitio in ejusmodi causis Camerae deferri possit, quia juxtâ d. §. Ord. Cam. est de reservatis Imperatoris, quæ nulli alii communicari possunt, nam aliàs faciliè partium compromisso eludi posset hoc Imperatoris reservatum. Itter. de feud. Imp. cap. 25. §. 5. Schwed. d. l. §. 10. Covarr. pract. quæst. cap. 14. n. 1. 2dò procedit, etiamsi tantùm de possessione feudi contentio sit, præterquàm enim quod jure communi prohibitum, ne contentia causæ dividatur L. nulli Cod. de jud. ipsa legis ratio non minùs obtinet in possessorio, quàm petitorio; siquidem eodem periculo de possessione, quo de proprietate inter potentiores litigatur. Schwed.

d. l.

Quisnam hodie de controversiis feudorum Imperii cognoscat.

De feudis regalibus cognoscit Imperator exclusà Camera.

Nequidem per compromissum cognitio Camerae potest deferri.

Licet de possessione tantum controversia sit.

d. l. §. 16. Lymn. in jur. publ. lib. 2. cap. 9. n. 81. & seq. contrarium sentit Reinking. de Regim. sacul. & Eccles. lib. 10. class. 4. cap. 19. qui Cameram Imperialem tam de possessorio ordinario, quàm summariissimo feudorum Imperii Regalium cognoscere posse autumat, & Blum. in process. Cam. tit. 41. n. 4. & 5. qui Camerae cognitionem tam in ordinario, quàm summariissimo tribuit, sed ambo solidè refutantur à Jac. Frider. Ludovici Einleitung zum Lehen, Process, cap. 1. §. 39. & seqq.

Idem dicendum, quando lis est de parte feudi.

37. Nec quicquam interest, de toto, an de parte tantùm feudi quæstio sit, quia quidquid juris est in toto quoad totum, illud quoque est in parte quoad partem, maximè quando eadem ratio, quæ in toto, etiam militat in ejus parte; Imperatoris quippè non minùs interest feuda regalia non dismembrari, quam in alium transferri. Schwed. *d. l. §. 15. Gerdes. eleg. tract. de mand. advocat. cap. 16. §. 9. Dissentit Blumius. l. c. tit. 41. §. 6. motus Ord. Cam. p. 2. tit. 4. per vocem gånsglich / sed ꝛ. per particulam gånsglich non intelligi totum feudum, sed tota jactura in jure feudi. Idem obtinet in incorporatâ feudo Regali ditione alioquin allodiali, quia per incorporationem mutat naturam allodii, & pars feudi efficitur, ac proindè tanquàm accessorium sequitur naturam sui principalis. Ludovici *l. c. §. 37. Contrarium tuetur Itter. de feud. Imp. cap. 15. §. 6. sed sine fundamento.**

Vel ditione feudoRegali incorporatâ.

Q. An Imperator solus exclusis Imperii Statibus de feudis Regalibus possit cognoscere.

38. Verùm utrùm solus Imperator exclusis Imperii Statibus in causis feudorum regalium cognoscere, sententiàmque ferre possit, ancipiti pugnâ inter se decertant haud exiguæ famæ DDres. Pffeffinger *in not. ad Vitr. Inst. jur. publ. lib. 3. tit. 2. §. 62. verb. an absque &c.* hanc quæstionem tanti momenti esse dicit, ut ea nequidem in exitu belli 30 annorum plenè decidi potuerit; Soli Imperatori hanc potestatem adjudicant Stammeler. *de reserv. Imp. concl. 14. Carpz. de lege Reg. Germ. cap. 9. sect. 12. n. 27. & plures alii: ad probandam autem suam opinionem adducunt primò supra cit. Ord. Cam. in quâ Imperator sibi soli ejusmodi cognitionem reservasse legitur. Secundo Instrum. pac. Art. 5. §. quoad proces-*

processum ss. qui habet : liberumque sit sua Majestati in causis majoribus & unde tumultus in Imperio timeri possent, insu er etiam quorundam utriusque Religionis Electorum & Principum sententias , & vota requirere. Tertio. textum apertum lib. 1. f. tit. 18. cujus verba : si contentio fuerit de beneficio inter Capitaneos , coram Imperatore definiri debet. confirm. quarto Variis etiam recentioribus præjudiciis ; sic Mathias Imperator in causa Lüneburg contra Braunschweig / das Herzogthum Grubenhagen betreffend / solus sententiam definitivam protulit ; Idem Mathias Imperator Anno 1613. petitionem Hassiaco-Casselani de Principibus judicio Assesso-ribus dandis in Comitibus Ratisbonensibus rejecit , eique litis contestationem sub præjudicio injunxit , quam litem Anno 1623. FERDINANDUS II. solus decidit : plura præjudicia refert Reinking. de Reg. Sec. & Eccles. lib. 1. class. 4 cap. 19. n. 28. & seqq. Econtrà Principum Imperii consilium in decidendis his controversiis adhibendum esse contendunt Lymnæ. de jur. publ. lib. 2. cap. 9. n. 32. & seqq. Struv. S. F. F. cap. 16. aph 5. n. 3. Thomas. in not. ad Monzamban. cap. 5. §. 15. & alii , quorum sententiæ suffulciendæ exemplum Sigismundi Imperatoris adduci solet, qui non tantum varias inter Imperii status contentiones judicio Statuum terminavit, sed etiam controversiam inter Henricum Lawenburgicum & Fridericum Marchionem Misniæ Electoratum Saxonix concernentem ad suam & illustrium Archi-Principum S. R. I. pertinere notionem, nec aliter, nisi Parium Curix arbitrio, expediri posse, aliquoties contestatus fuit ; ut refert Hypolit. à lapide part. 1. de Rat. stat. germ. cap. 10. Sect. 2. 3. & 4. Confirm. hæc sententia per Instrum. pac. Art. 8. §. gaudeant. vi cujus Imperator in negotiis totum Imperium concernentibus Principum Imperii consilio uti debet, at cognitionem de feudis Regalibus esse negotium totum Imperium concernens, vel indè apparet, quod Principes non soli Imperatori, sed toti Imperio fidelitatem jurent, Imperique Vasalli dicantur ; huic accedunt Capitulationes Cæsareæ, Capit. FERDINANDI III. art. 40. LEOPOLDI art. 39.

JOSEPHI *art. 38.* & CAROLI VI. nunc gloriosissimè regnantis *art. 20.* Neque dicas *ex d. art. 20.* sequi etiam Cameram Imperialem de feudis Regalibus cognitionem habere. ibi und darüber wir entweder an dem Reichs Hof Rath / oder unserem und des Reichs Cammer Gericht pro administratione justitiæ angeruffen und imploriret werden. *re. enim in cit. art. 20.* non tantum discursum moveri de Electoribus, Principibus & Statibus, qui propriè feuda Regalia possident, sed etiam de aliis, qui feuda Regalia non habent, respectu Statuum feuda Regalia possidentium tantum cognoscit judicium Imperiale Aulicum, respectu aliorum implorari potest Imperator vel in judicio Imperiali Aulico, vel Camerâ Imperiali. Argumentis primæ sententiæ satisfaciunt Ludovici *d. l. §. 43. cum seqq.* ubi posteriorem sententiam variis argumentis stabilire conatur.

Orta inter Imperatorem et Imperii Vasallum lite Status Imp. judices sunt.

39. Ex his inferunt Statibus Imperii cognitionem causæ competere, si Imperatorem inter & Imperii Vasallum lis oriatur; si enim quâ Imperator cum Vasallo Imperii litiget, præter generalem juris feudalis constitutionem speculum *Suev. cap. 23.* Paribus Curia cognitionem adscribit, cui accedit constitutio Friderici Imperatoris *de pace Constantia §. sententiæ vers.* & *si qua controversia.* ubi Fridericus Imp. judicio Parium in controversia feudali se subjicit: si verò consideretur quâ Archi-Dux Austriae Status Imperii est, de quorum controversiis Status quoque cognoscere modò ostensum fuit.

Vicarii Imperii possunt cognoscere de feudis Regalibus adhibitis Statibus Imp.

40. Sed quid de Vicariis Imperii dicendum? Eos de minoribus Imperii feudis judicare posse, nemo facilè in dubium revocabit, de Regalibus tamen complures judicandi potestatem Vicariis negant, inter quos eminent Struv. *S. F. F. cap. 16. aph. §. n. 4.* Vitriar. *Instit. Jur. publ. lib. 3. tit. 7. §. 9.* Math. Stephani *de jurisdic. lib. 2. p. 1. cap. §. n. 50.* Arum. *ad. Aur. Bull. disc. 3. concl. 40.* Verum cum omnimoda jurisdictio in ipsa A. B. Vicariis Imp. concedatur, & insuper juxta communem regulam omnia à Vicariis fieri possunt, quæ ab Imperatore, nisi disertè prohibita reperiantur, de

de his quoque adhibitis tamen Curia Paribus Eos cognoscere posse arbitramur.

41. Obj. 1. A. B. *cap. 5. §. 1.* ubi investitura in feudis Regalibus Imperatori & Regi Romanorum reservata, ergo & cognitio de his feudis r. à diversis ad diversa non fieri bonam illationem. Resolvitur
A. B. *cap.*
5. §. 1.

Obj. 2. *Ord. Regim. de Anno 1521. §. 6. & Ord. cam. part. 2. tit. 7.* ubi causæ Principatum, Ducatum, vel comitatum concernentes Imperatori sunt reservatæ r. textus hos loqui de Imperatore vivo, Eumque opponunt Regimento, quod olim erat, & judicio Camera Imperialis, quod adhuc dum est; nos autem loquimur in casu Imperatoris mortui, ubi Vicarii sicut ipse Imperator, judicio Camerali opponuntur. Vide *Lymn. de jur. publ. lib. 3. Cap. 12. n. 52.* Pffing. *in not. ad Vittr. l. c. Schwed. introduct. in jus publ. part. Spec. Sect. 1. cap. 9. §. 17.* Itter. *de feud. Imp. cap. 25. §. 19.* Ludov. *d. cap. 1. §. 51. & seq.* Respondetur
ad *Ord.*
Regim. de
AO. 1521.
& Ordin.
Cam. part.
2. tit. 7.

42. Illud etiam quæri solet, ad quem cognitio in causis subfeudorum Imperii pertineat? & r. ut supra n. 29. ad Dominum subinfeudantem, per cujus sententiam si pars se gravatam putet, ad summa Imperii judicia tanquam judicem superiorem appellare potest. Ludewig. *disp. de primo foro subfeudorum Imperii.* Ludov. *cit. cap. 1. §. 55. & seqq.* ubi varia exempla allegat præcipuè wegen dem Reichs: Aßter: Lehen der Graffschafft Nierberg. De subfeudis Imp.
Dominus
subinfeudans
judicat.

43. Quæritur, an etiam Austregæ in causis feudalibus possint esse judices? de feudis Regalibus negativa est certa, cum juxta dicta de iis nequidem Camera cognoscere possit, de non Regalibus nullus quidem textus Austregis cognitionem de feudis prohibens reperitur, quia tamen causæ feudales nonnihil privilegiatæ sunt, & coram quocunque judice ventilari nequeunt, hinc etiam feuda non Regalia ad Austregas trahi communiter negatur *Gail. lib. 1. obs. 1. n. 54. & seqq.* Itter. *de feud. Imp. cap. 25. §. 21.* Rhetius *Inst. Jur. publ. lib. 4. tit. 2.* Pffing. *ad Vittr. cap. 4. tit. 5. §. 13. lit. a.* Schubart *de Austreg. cap. 5. n. 110.* nihilominus in causâ Judicium
Austrega-
rum non
habet locum
in feudali-
bus.

feudali def Guts Gungendorff commissio Austregalis Electori Moguntino quâ Episcopo Bambergensi fuit delata, & ab hac Austregali commissione sententia pro Reverendissimo & Cellissimo Principe & Episcopo Herbipolensi contra nobiles de Stibar 17. Junii 1719. promulgata & in judicio Appellat. Camer. Imper. 17. Jul. 1722. confirmata: allegat tamen exemplum in causâ deren von Münster A. 1697. ventilatâ Ludov. cap. 1. §. 84. ubi licem inter Dominum directum & Pares Curiaë agitatam fuisse docet. Quid obtineat in Episcopatu Bambergensi, Idem docet §. 83. quid in Moguntino, Trevirensi, & Coloniensi & aliis idem §. 87. & seqq.

Modus procedendi in causis feudalibus idem est, qui in civilibus.

44. Reliquum nunc est, ut de tertio articuli hujus membro, quo ordine scilicet & modo causæ feudales agitari & finiri debeant dispiciamus: Cum autem specialis procedendi modus jure feudali præscriptus non sit, idem omnino, qui in causis civilibus, observandus est, nisi singulare quid vel consuetudine feudorum generali, vel speciali aliqujus curiaë dispositum reperiat. 2. f. 1. *vers. strenuus.* quemadmodum igitur jure civili regulariter omnis causa est ordinaria, & plenam cognitionem requirit, ita etiam in plerisque causis feudalibus solenni juris ordine servato proceditur; ac proinde offerendus est ab actore libellus petitionem ejus causamque petendi continens, quam si judex viderit esse justam, citationem rei conventi decernit, hæc enim omnium judiciorum basis est, & fundamentum, ejusque omisso ponit subsecutorum nullitatem *Clement. pastoralis. de re judic.*

Ratione citationis inter jus civile & feudale est differentia, quæ tamen in praxi non observatur.

45. Est autem inter hæc duo jura ratione citationis differentia, nam jure civili reus etiam unâ citatione peremptoria citari potest *L. 53. §. 1. ff. de re judic.* jure verò feudali præcisè trina septem vel decem dierum spatium distincta requiritur *2. f. 22. & 24. §. 1.* quæ differentia hodiè non obtinet, sed eadem ratio citandi, quæ in civilibus, observatur, in quibus terminus citationis est arbitrarius. Illud etiam speciale esse quidam contendunt, quod Vasallus Dominum sine veniâ in jus vocare nequeat, at sublato pristino in jus vocandi

candi modo, ipsa veniæ impetratio quoque in usu esse desit,
& dum ad libellum citatio decernitur, venia concessa cense-
tur. Horn. *jurisprud. feud. cap. 25. §. 17.* Brunnem. *ad L. 13.*
ff. de in jus vocando n. 2. Ludov. *cap. 5. per tot.*

46. Contingit autem sæpius, quod Reus citatus in judi-
cio non compareat, ad cujus contumaciam coërcendam sin-
gulare quid constitutum legitur 2. f. 22. nimirum quod, si Va-
fallus legitimè citatus non compareat, Dominus in possessio-
nem feudi mittatur, ità tamen, ut Vasallo intra annum com-
parenti restituatur possessio, si verò Dominus contumax fue-
rit, quod tunc Vasallo liceat Dominum coram giudice supe-
riore convenire, & si Dominus ei justitiam facere noluerit,
eum deprædare. Sed & hæc specialitas cessat, idémque mo-
dus in contumaciam procedendi in causis feudalibus, qui in
civilibus, locum habet, in quibus Reo neque ad tertiam ci-
tationem veniente lis pro negativè contestatà acceptatur, ac
in causa principali servato juris ordine proceditur. *Recess.*
Imp. de Ao. 1654. §. würde hierauf 36. Gail. *lib. 1. obs. 59.*
60. & 80. Ludov. *cap. 6. per tot.*

*Modus
procedendi
in contuma-
ciam jure
feudali
alius est
quam jure
civilis.*

*Qui tamen
hodie non
amplius ob-
tinet.*

47. Quodsi verò Actor & Reus se in judicio sistant, fieri
debet litis contestatio, de quâ tractat. Ludov. *Einleitung*
zum 2ten Proceß cap. 9. per tot. quia est pars substantialis
judicii ordinarii, sine quâ sententia ferri non potest. *cap. un.*
de lit. contest. ne tamen lites temerè suscipiantur, jure com-
muni introductum est juramentum calumniæ §. 1. *Inst. de*
pæn. tem. litig. quod an etiam in causis feudalibus præstan-
dum sit, quaritur? & R. sub distinctione: vel enim causa
vertitur inter Dominum & Vasallum, vel inter ipsos con-
vasallos, priore casu nec Vasallus à Domino, nec Dominus
à Vasallo illud exigere potest 2. f. 33. §. 1. etiamsi Vasallus
Domino fidelitatem nondum juraverit, tùm quod *cit. text.*
indistinctè loquatur, tùm quod ratio remissionis juramenti in-
ductiva non sit juramentum semel præstitum, sed mutua fi-
des, & reverentia, quam etiam sine juramento Dominus &
Vasallus sibi invicem debent, quod reverentiæ & fidei vincu-
lum cùm in casu posteriori non subsit, juramentum calumniæ

*An jura-
mentum ca-
lumniæ
partes sibi
invicem
possint de-
ferre.*

exactum necessariò præstandum est *arg. 2. f. 1. si tamen judex ob certas circumstantias ex officio hoc juramentum partibus deferre vellet, uti aliàs potest. cap. 2. §. fin. de juram. calumnia. in 6. nihil videmus, quod obstet. Ludov. l. cit. cap. 12. §. 4.*

Reconventio in causis feudalibus locum habet.

48. Aliquandò etiam Rei ante vel etiam post litis contestationem actorem vicissim alià actione conveniunt, quæ reconventio etiam in judicio feudali admittitur, modò causa reconventionis pariter sit feudalis, aut causæ conventionis ita annexa, ut separari commodè non possit, si enim sit diversa & non feudalis, locum non habet reconventio, quia judici limitatam jurisdictionem habenti extra limites eam extendere non licet. Rosenth. *cap. 12. concl. 5. n. 34. Mynsing. Cent. 4. obs. 90. Schambog. de feud. tit. 37. n. 3. & 4. an in causis feudalibus jurisdictio possit prorogari, consule Ludov. cap. 2. §. 29. & de Compromisso §. 31. de transactione §. 40.*

Actori incumbit probatio.

In probatione per testes jure feudali speciale quid constitutum est.

49. Lite contestatâ ut in omnibus aliis, ita & in causis feudalibus, actor intentionem suam probare debet *L. 2. ff. de probat.* plerumque autem fieri solet probatio vel per testes, vel per instrumenta, in probatione per testes hoc speciale est, quod ad novam investituram feudi probandam non recipiantur alii testes, nisi Pares Curix *1. f. 10. & 11. & 2. f. 32.* nec sufficit istos testes probationis tempore Pares Curix esse, sed tempore investituræ illos Pares fuisse requiritur *2. f. 2.* quamvis econtrâ sufficiat illos tempore investituræ Pares fuisse licet dicendi testimonii tempore Pares esse desierint *2. f. 19.* sed cum necessitas non habeat legem, in casu, quo Dominus investituræ tempore Pares non habuit, etiam extranei admittuntur *2. f. 2. in pr. & §. 1. vers. si autem investitura item 2. f. 33. in pr. vers. quod autem dictum est.* Idem est, si Pares tempore investituræ absentes fuerint *1. f. 26.*

Dictum fuit ad probandam investituram novam, nam ad docendam antiquæ investituræ renovationem extranei quoque, præter fœminas, sunt testes habiles *2. f. 32. in fin.*

50. Non tantum in qualitate sed & in numero testium discrepat à jure communi jus feudalitium, dum text. 2. f. 57. ad probandam Vasalli feloniam quinque testes summæ, atque integræ opinionis requirit, cum jure communi in quibuslibet causis arduis duo sufficiant Ludov. cap. 10. per tot.

Jure feuda-
li ad pro-
bandum de-
lictum quin-
que testes re-
quiruntur.

51. Etiam probationi litterariæ sua est specialitas, quamvis enim aliàs instrumenta maximè publica plenam fidem faciunt, instrumentum tamen super novâ feudi investiturâ factum non aliter valet, quam si à duobus Curia Paribus subscriptum sit. 2. f. 2. & 32. Ludov. cap. 11. per tot.

Instrumentum inve-
stituræ
debet duo-
bus testibus
esse sub-
scriptum.

52. Dicta hucusque de testium numero & qualitate, item de requisita ad valorem instrumenti subscriptione Parium hodiè abrogata, & ad similitudinem juris communis redacta sunt, ita ut tam ad delictum Vasalli, quam ad investituram feudi probandam duo testes omni exceptione majores sufficiant, nec ad valorem litterarum investituræ subscriptio Parium necessaria sit. Struv. Synt. J. F. cap. 16. aph. 14. & 15 Stryck. E. J. F. cap. 12. q. 16.

Hodie adin-
stat juris
communis
duo testes
sufficiunt.

53. Actore non probante etiam in causis feudalibus Reus absolvitur, licet nihil præstiterit, nam etsi in variis juris feudalis textibus de præstando priùs juramento mentio fiat, ex his tamen minimè evinci poterit, regulam illam juris communis in causis feudalibus non obtinere, cum tantum de Reo præsumptionibus gravato loquantur, ut luculenter apparet ex textu 2. f. 33. in verb. & cum alicui datur, ita demum datur, si aliquid pro eo sit, quod judicem moveat. ubi nihil est quod faciat pro aliquo eorum præter possessionem solam, tunc secundum quod judici melius visum fuerit, aut possidenti dabitur Sacramentum: aut actore nihil probante, qui convenitur, etiamsi nihil præstiterit Reus, tamen absolvitur, vel obtinet.

Actore non
probante
Reus absol-
vitur.

54. Præstabatur autem hoc juramentum sæpiùs cum Sacramentalibus, seu compurgatoribus, qui similiter jurabant se credere, id verum esse, quod litigator juravit, inter quos, si jurandum esset Vasallo, sex ex ipsius agnatis esse debe-

Sacramen-
tales in usu
esse desie-
runt.

debe-

debebant, Dominus verò vel agnatos, vel Vasallos, vel etiam meros extraneos adhibere poterat. 2. f. 33. *vers. & cum datur.* quoniam verò assumptio illa sacramentalium multiplicibus exposita erat perjuriis, in desuetudinem abiit, & non nisi in crimine fractæ pacis publicæ locum habet. Ord. Cam. part. 2. tit. 10. Gail. de pace publ. lib. 2. cap. 7. Ludov. cap. 12. per tot.

Si partes
ulterioribus
probationi-
bus renun-
tiant, iudex
ferre debet
sententiam.

55. Postquam ab ipsis partibus vel expressè vel tacitè ulterioribus probationibus renuntiatum est, iudex ad ipsius causæ cognitionem procedere, eamque per sententiam definitivam decidere debet, hanc si ferant Pares Curix, vocatur laudum Parium, vel laudamentum 1. f. 21. & 22. V. *San-
cimus.*

Quid in
sententia
ferenda ju-
dex obser-
vare debeat.

56. In ferendâ hâc sententiâ ante omnia inspiciendus est tenor litterarum investituræ 2. f. 12. & 2. f. 18. si plures & diversæ de eodem feudo investituræ fuerint prolatae, antiquiori standum; nam cum investituræ illæ posteriores tantum sint priorum confirmationes, mutatio per errorem facta præsumitur. Schrad. part. 5. cap. 2. n. 31. & seqq. Vultej. lib. 2. cap. 3. n. 22. nisi de novâ Domini & Vasalli voluntate constet. Schrad. d. l. n. 39. hæc enim & Vasallo & agnatis præjudicat, si ille de novo feudum acquisiverit, si verò ab alio ad eum devolutum sit, in præjudicium agnatorum nihil mutare poterit. Schrad. d. l. n. 41. & 42. Rosenth. cap. 6. concl. 69. Si in litteris Investituræ dubium decusum non sit, speciales locorum consuetudines attendendæ. Rosenth. cap. 1. concl. 13. & 14. Struv. S. F. f. cap. 1. aph. 12. Si consuetudo specialis deficiat, observanda est consuetudo feudorum generalis Struv. d. cap. 1. aph. 13. si nec jure feudali casus expressè decusum reperiatur, videndum, an non ipsa ratio legis casui proposito accommodari possit, Rosenth. cap. 1. concl. 15. his verò omnibus deficientibus ad jus civile vel canonicum confugiendum, quæ jura si inter se discrepent, jus Canonicum in terris Ecclesiæ, Civile verò in terris Imperii præferendum. Plura de conceptione sententiæ vid. adud Ludov. cap. 13.

57. Si pars litigans per sententiam à giudice feudali latam se gravatam putet, remedio appellationis, aliisque remediis sententiæ impugnativis sibi consulere potest, in quibus eadem, quæ jure communi constituta sunt, accuratè observanda; sic conformiter juri civili à giudice feudali inferiore ad proximè superiorem, & tandem nullo giudice intermedio omisso ad summa Imperii tribunalia appellandum est *arg. Nov. 17. cap. 3. in fine & L. 21. ff. de Appell. & Relat.*

A sententiis causarum feudalium ad judicem proximè superiorem appellari debet.

Obst. *1. f. 22. §. fin. R.* in causis feudalibus hodiè servari ordinem judicarium communem, non longobardicum. Coccej. *Hyp. F. f. tit. 13. §. 17. n. 4.*

Resolvitur text. 1. f. 22.

58. Si non adsit judex feudalis superior, putà si Dominus rem liberam & allodiam alicui in feudum dederit, distinguendum est, utrùm ille Dominus sit subditus illius Principis in cujus territorio feudum situm est, an verò non sit subditus, si sit subditus, ad Dominum territorialem, secùs ad summa Imperii tribunalia provocandum. Ludov. *cap. 14. §. 6. & seqq.*

Deficiente judice feudali superiore ad quem sit appellandum?

59. Observanda quoque sunt definita in causis civilibus ad appellandum tempora. Non obstante textu *1. f. 22.* loquitur enim de appellatione ad Imperatorem de feudo Regali factà.

Fatalia appellationis eadem sunt, quæ jure communi.

60. Ne autem auctoritas rerum judicatarum eludatur, sententia à partibus vel expressè vel tacitè approbata executioni mandanda est, quæ interdùm fit in ipsum feudum, interdùm tantùm in fructus feudi, illa non nisi ratione debiti merè feudalis, vel cum consensu Domini contracti, hæc verò ratione cujuscumque debiti decerni potest, quia fructus bonis Vasalli hæreditariis annumerantur ubi.

Sententiæ executio fit vel in ipsum feudum vel in fructus feudi.

61. Quæritur, quisnam sententiam feudalem exequatur? quin judex feudalis mandando ut Reus sub periculo amissionis feudi sententiæ pareat, vel etiam immisionem in bona decernendo sententiam à se latam exequi possit, non est dubium, realis tamèn immissio à giudice ordinario ad hoc à Domino vel paribus requisito fieri solet. Vulcej. *lib. 2. cap. 3. n. 29.* Rosenth. *cap. 12. concl. ult. n. 16. & 17.* Struv. *S. F. f. cap.*

Quisnam sententiam feudalem exequatur?

f. cap. 14. aph. 31. 32. & 33. Cæterum Vasallus vi privata laudum armis ipse exequi non potest, sed judicem Domini contumacis, & feudi superiorem adire, & sententiæ à Paribus Curia latae executionem petere debet, qui ubi executioni impar est, Vasallo feudum propria auctoritate occupare licet.

Obj. 2. *f. 22. in fine R.* hunc textum sumendum esse de specie ubi judicis superioris copia deficit, aut is sententiæ executioni impar est, sive ob Domini potentiam, sive ob tumultum & rebellionem. Schilter *Inst. F. f. cap. 10. §. 13.* hinc quod *1. f. 24. §. illud* habetur ex *t. 2. f. 22.* suppleendum erit.

In feudis
Imperii
executio
fit à Ducibus
Circulo-
rum.

62. In feudis Imperii sententiæ executio non fit ab ipso Imperatore, sed à Ducibus Circulorum, & si unus Circulus non sufficiat executioni, vel ipsum quodammodò executio concernat, vicini in subsidium vocantur. Ut patet ex *Recess. Imp. de Ao. 1654. §. 160. Ord. Cam. part. 3. tit. 49. §. 3. Land. Fried de Ao. 1522. tit. 23. Recess. Imp. de Ao. 1555. §. 62.*

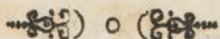
Dominus
gaudet
beneficio
competen-
tia non
etiam Va-
sallus.

63. Pro coronide illud notandum, quod Dominus condemnatus gaudeat beneficio competentia 2. *f. 58. & arg. L. 17. ff. de re jud. nisi Vasallus æquè pauper sit. arg. L. 6. Cod. de servit. & aqua. Schrad. part. 2. cap. 3. n. 93.* Vasallus econtra ad saccum & peram exequi possit, nisi actu miles sit. *arg. L. 6. 8. & 18. ff. de re jud. L. 7. ff. de Castr. pecul. Thyll. in Not. ad E. F. f. Stryck. cap. ult. q. ult.*

Atq; hisce concludimus universam jurisprudentiam feudalem, in qua, si errores irreperierint, brevitati temporis adscribendum est, dum fortè proximè plenius deliberandi spatium erit, non tantum correctior & emendatior in lucem prodibit, sed etiam solidis notis in usum studiosæ juventutis illustrabitur.

O. A. M. D. G.

CO-

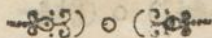


COROLLARIA

EX

JURE UNIVERSO.

- I. **J**us Eligendi regulariter solis Capitularibus Ecclesie vacantis competit, per privilegium tamen & prescriptionem etiam Clerici extranei illud jus consequi possunt.
- II. Abbas alicujus Monasterii in Episcopum rectè eligitur.
- III. Compromissarius Electionem de se factam acceptando potest Majora efficere.
- IV. Prælatus bona Ecclesie immobilia nequidem pro aliis utilioribus liberè alienare potest.
- V. Hereditatem tamen vel legatum rei immobilis Ecclesie relictum validè repudiat.
- VI. Jus Assyli Reis ad Ecclesiam confugientibus legibus tum Civilibus, tum Canonice constitutum est.
- VII. Hoc Jure non tantum Laici, sed etiam Clerici & Religiosi, imò, Hæretici, Judæi, caterique Infideles gaudent.
- VIII. Qui in Duello alterum occidit etiam Immunitate locali gaudet.
- IX. Pactum Anticreticum tanquam usurarium meritò à Ss. Canonibus improbat.
- X. Sicut & pactum legis Commissoriae pignori adjectum.
- XI. Rex Romanorum etiam vivente Imperatore eligi potest.
- XII. Qui tamen non nisi Vicariam Potestatem habet.
- XIII. Sede Moguntinâ vacante Capitulo non competit Jus convocandi Electores Imperii.
- XIV. Ad Electionem Imperatoriam omnes Electores, etiam de Electoratu nondum investiti, vocandi sunt.
- XV. Elector ad Electionem Imperatoriam non vocatus eam ut nullam impugnare nequit.
- XVI. Nec Mandatum sui Legati ad certam personam restringere potest



- XVII. Procurator in iudicio victus appellationem interponere, non etiam interpositam prosequi tenetur.
- XVIII. Sententia in iudicio per falsum procuratorem agitata lata in favorem falsi procuratoris non roboratur per Rationem Domini.
- XIX. Donatio omnium bonorum tam presentium, quam futurorum, valida est.
- XX. Minor 25. annis sine consensu Curatoris mortis causa donare potest.
- XXI. Sicut & filius familias de peculio adventitio extraordinario.
- XXII. Licet de eo testamenti factio non habeat.
- XXIII. Actiones familiae Erciscunda, Communi Dividendo, & finium Regundorum mere personales sunt.
- XXIV. Juramentum iudiciale ab Actore, qui in probatione omnino defecit, Reo delatum, non operatur necessitatem praestandi, aut referendi.
- XXV. Quamvis Accusator in probatione deficiens Accusato ad sui absolutionem Juramentum deferre non possit.
- XXVI. Accusatus tamen ad sui condemnationem Accusatori Juramentum iudiciale recte defert.
- XXVII. Utrum Compensatio locum habeat in Deposito, & Commodato, sub distinctione resolvo.
- XXVIII. Invasus non tenetur fugere.
- XXIX. Principi contra legem DEI & Naturae praecipiente minime parendum est.
- XXX. Homines otiosi ad labores cogi & incorrigibiles relegari possunt.
- XXXI. Carmen musicum invito Domino furtim describens in Charta propria, ejusdem dominium quidem nanciscitur, non tamen eoque, ut non possit Conveniri vel furti, vel injuriarum vel Legis Aquiliae actione.

FINIS.



Inches 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 8

TIFFEN Color Control Patches

© The Tiffen Company, 2007

Blue Cyan Green Yellow Red Magenta White 3/Color Black



A 1 2 3 4 5 6 M 8 W 9 G 10 11 K 12 13 14 15 B 17 18 19



TIFFEN Gray Scale

© The Tiffen Company, 2007